

PROTOKOL 2016

SYDSLESVIGSK FORENINGS 40. LANDSMØDE
12. NOVEMBER 2016 I HUSUM

Beretninger og beslutningsprotokol fra Sydslesvigsk Forenings Landsmøde den 12. november 2016 på Husumhus i Husum

Dagsorden:

1. Valg af en mødeleder og en protokolfører
2. Landsmødets lovlighed
3. Vedtagelse af den endelige dagsorden
4. Årsberetning v/ formand Jon Hardon Hansen
5. Regnskabsoversigt
6. Regnskabs- og revisionsudvalgets beretning
7. Drøftelse og godkendelse af årsberetningen samt decharge
8. De faste udvalgs beretninger
  - a. Teater- og koncertudvalget
  - b. Kulturudvalget
  - c. Årsmødeudvalget
9. Drøftelse af beretningerne
10. Tema til debat:
Foreningsudvikling
Oplæg v/ byformand Preben Kortnum Mogensen
- derefter debat
Bilag vedlagt
11. Valg af
  - a. medlemmer af forretningsudvalget (§ 10, 10.3)
    - 1. næstformand
    - 1. bisidder
    - 1. suppleant
    - 2. suppleant
  - b. udvalg (§ 10, 10.4)
    - Teater- og koncertudvalget
    - Kulturudvalget
    - Årsmødeudvalget
 Bilag vedlagt
12. Kontingent
13. Dato for næste års landsmøde
14. Eventuelt

Landsmødet starter med en fællessang, som pianist Sigurd Barret på opfordring har skrevet til det danske mindretal i anledning af genforeningsjubilæet 2020. Den er en af sangene i hans nye Danmarkshistorie. Ved præsentationen i Viborg den 11. oktober 2016 tilegnede Sigurd Barret sangen "Man må trække en grænse" til det danske mindretal i Sydslesvig.

Efter fællessangen byder formand Jon Hardon Hansen på Sydslesvigsk Forenings vegne

alle delegerede og øvrige medlemmer af Sydslesvigsk Forening hjertelig velkommen. En særlig velkomst retter han til:

- Generalkonsul Henrik Becker-Christensen og frue
- Formand for Sydslesvigudvalget, Kim Andersen og frue
- Justits-, kultur- og europaminister Anke Spoorendonk
- Mindretalskommitterede for landet Slesvig-Holsten - Minderheitenbeauftragte des Ministerpräsidenten des Landes Schleswig-Holstein, Renate Schnack
- Partisekretær for Venstre, Claus Richter
- Repræsentant for Socialistisk Folkeparti, Henrik Boye
- Kredspræsident for kreds Schleswig-Flensburg, Ulrich Brüggemeier
- Formand for Udvalget for dansk-tysk samarbejde i Region Syddanmark, Hans Philip Tietje
- Repræsentant og formand for Socialdemokraterne i Region Syddanmark, Niels Ole Beck
- Repræsentanter for Grænseforeningen med formand Mette Bock i spidsen
- Formand for Danmarks-Samfundet, Erik Fage-Pedersen
- Formand for Sydslesvigsk Udvalg af 5. maj 1945, Helge Moosmann
- Formand for Oberst H. Parkovs Mindefond, Niels Henriksen
- Fhv. medlem af Sydslesvigudvalget Jørn Ulrik Larsen

Desuden byder han repræsentanterne for de sydslesvigske foreninger og institutioner samt pressen velkommen.

1. Valg af en mødeleder og en protokolfører

Forretningsudvalget ville have foreslået SSWs landssekretær Martin Lorenzen som mødeleder, men han har pga. sygdom måttet melde forfald med meget kort varsel. Derfor foreslår forretningsudvalget generalsekretær Jens A. Christiansen som mødeleder. Forsamlingen tilslutter sig denne indstilling.

Med hensyn til protokollen optages landsmødet på cd. Ansvar for denne proces har generalsekretæren. Derfor vælger forsamlingen generalsekretæren som protokolfører.

Formanden informerer forsamlingen om, at hovedstyrelsen på sit møde den 26. januar 2016 enstemmigt har vedtaget, at den skriftlige protokol fra landsmødet fremover bliver en beslutningsprotokol, og at selve mødet arkiveres digitalt.

2. Landsmødets lovlighed

Mødelederen konstaterer, at landsmødet er lovligt og rettidigt indvarslet.

3. Vedtagelse af den endelige dagsorden

Dagsordenen følger de vedtægtsbestemte rammer, og forsamlingen vedtager den.

Forsamlingen vælger følgende to tællekommissioner:

1. tællekommission

- Viggo M. Petersen
- Anita Börner
- Marike Hoop
- Finja Schulz
deles om bordene nede i salen og
- Anne Christiansen
tager balkonen

2. tællekommission

- Lars Petersen
- Kerstin Pauls
- Lars Thomsen
- Dorthe Weis Salchow
deles om bordene nede i salen og
- Karen Rettig
tager balkonen

Mødelederen oplyser, at der er 133 af i alt 197 mulige delegerede til stede, men at der i vedtægterne ikke stilles krav om et bestemt antal delegerede, for at landsmødet er beslutningsdygtigt. Det er ikke muligt for de delegerede at overdrage deres stemme til en anden efter mødets begyndelse.

Landsmødet suspenderes for at give gæster mulighed for at overbringe en hilsen.

Hilsen fra generalkonsul Henrik Becker-Christensen: Kære landsmødedeltagere. Jeg vil gerne overbringe jer en hilsen fra den danske regering og fra Dansk Generalkonsulat. Grethe og jeg har, som vanligt, glædet os til at være sammen med jer her i dag.

I Sydslesvig er sproget ofte til debat. Tit med overskriften: Bliver der talt dansk nok i mindretallet? Og hvad kan der gøres for at styrke det danske sprog?

Det har også været tilfældet i den sidste måneds tid eller to, hvor der med afsæt i den nye Danmarkskanon og en konkret sag har foregået en større sproglig selvansøgelse. Substansen i den aktuelle debat er rigtig, men som andre debatter kan det gå lidt i selvsving med en malen sort i sort. Jeg vil derfor godt nævne et par ting til forklaring og hvad der peger fremad.

Som I alle ved, er den aktive anvendelse af dansk i dagligdagen svingende fra familie til familie og den sproglige sammenhæng, som den enkelte bliver konfronteret med. Det er heller ingen hemmelighed, at de fleste inden for mindretallet oplever en tosproget hverdag, der er præget af en tysk omverden, tyske medier, en tysk arbejdsplads og en tysk nabo eller to. Med til den sproglige virkelighed hører det ofte også, at kun en af forældrene har en dansk baggrund eller at begge er, som det ofte udtrykkes, "1. generation på vej ind".

For de unge eller yngre skal hertil lægges, at de ligesom unge i andre lande er præget af en mere globaliseret verden, hvor det nationale for fleres vedkommende spiller en mindre rolle og dermed også den sproglige identifikation.

Men det er ikke det samme som, at der ikke fortsat er et stort kendskab til dansk i Sydslesvig. Tværtimod er kendskabet til dansk i dag i kraft af skolens virke og i kraft af de danske foreningers virke langt større, end det var for 40 eller 60 år siden.

Det skal her nævnes, at Sydslesvigsk Forening (SSF) altid har kæmpet for dansk sprogbrug inden for mindretallet. Det er en del af SSFs selvforståelse. Om det enkelte medlem er funktionelt tosproget dansk-tysk, er ikke i centrum - mig bekendt - for SSF, men det er det danske sprog og brugen af det.

Set i et fremadrettet perspektiv skal det også understreges, at vuggestuerne vil få en meget positiv effekt. De er som bekendt et relativt nyt fænomen her i Sydslesvig både i en dansk og i en tysk sammenhæng. Det danske mindretal har p.t. ca. 30 vuggestuer, og de er stadig under udbygning.

Erfaringerne herfra viser, at det har en meget gavnlig indvirkning, at barnet i en institutionel sammenhæng allerede møder det danske sprog som 1 til 3-årig i stedet for at vente til børnehaven som 3-årig.

Selv om det ikke kan kompensere tidligere tiders mange lange ferieophold i Danmark, er der fortsat hvert år sydslesvigske ferie børn i Danmark samt anden kontakt unge imellem. En særlig betydning har det, at nogle unge fra det danske mindretal vælger at tage et år på efterskole i Danmark. Hertil skal lægges de mange (65 procent), der efter en afsluttende eksamen tager en videregående uddannelse i Danmark.

Med den centrale plads, som det danske sprog har i de store foreninger og organisationer, og herunder ikke mindst dansk som undervisningssprog i vuggestuer, børnehaver og skoler, er der ingen fare for, at sproget vil gå tabt i Sydslesvig.

Når det er sagt, så er jeg glad for den nye sprogdebat. For den er med til at minde os alle om betydningen af det danske sprog. Det er det, der forbinder os. Det er det, der i alle dets variationsmuligheder giver os en fælles forståelse, også af det, der er underforstået i sproget. Og nok så vigtigt: Det er den ydre ramme om fællesskabet med Danmark, og dermed nøglen til dansk kultur i hele sin bredde.

Det er derfor ret beset et sundhedstegn, at vi i Sydslesvig med mellemrum har en debat om det fælles danske udgangspunkt, hvor vi styrer hen og hvad vi skal værne om i fremtiden.

Og nu vil tilfældet, at jeg også kan citere en aktuel sang med strofen: "Lad da stemmerne klinge, lad sproget få lyd, så det danner en akse fra nord og til syd."

Afslutningsvis vil jeg gerne igen i år sige tak for jeres indsats. Det gælder alle, der er til stede her i dag. Og det gælder de mange rundt omkring i landsdelen, der er med til at styrke sammenholdet inden for det danske mindretal.

Tak til formanden, tak til generalsekretæren og andre aktive i Sydslesvigsk Forening for et godt samarbejde med Generalkonsulatet.

Med disse ord vil jeg ønske jer et godt landsmøde.

Hilsen fra formand for Sydslesvigudvalget, Kim Andersen: Nu skal man jo ikke male fanden på væggen, men det er vist desværre ved at være en udbredt opfattelse, at vi lever i noget af en ulvetid, at vi oplever en polarisering i vores samfund, at vi oplever en betydelig

populisme, at der er splittelse i landene, i befolkningerne, at det er de lette og de hurtige svar, som vinder genklang, at der bliver en kløft mellem store dele af befolkningerne og de valgte politikere. Det har vi set i USA her forleden med præsidentvalget. Vi så det tidligere i år i forhold til England - Brexit. Vi ser i næsten alle europæiske lande en bevægelse mod højrefløjene, og hvor de partier, der vil tage ansvar og give seriøse fremadrettede svar, har vanskeligere vilkår. Der er nogle, der har draget en sammenligning med det, der skete i Tyskland i 30'erne. Det lyder umiddelbart voldsomt og dramatisk, men man skal jo være opmærksom på signalerne. Jeg blev derfor rigtig glad, da jeg læste materialet til dagens landsmøde og gik dagsordenen igennem. Særlig har jeg hæftet mig ved punkt 10 "Tema til debat: Foreningsudvikling ved byformand Preben Kortnum Mogensen." Her sætter SSF sig for at diskutere nogle væsentlige ting i en demokratisk forening i forhold til sammenhold, i forhold til fremtid, i forhold til konstruktive svar.

Hvad er det for nogle kulturtilbud, du ønsker dig i dit nærområde? Hvad skal vi gøre for, at du føler dig veltilpas i din kulturforening? Hvordan kan vi fremme det danske arbejde i lokalområdet? Hvordan kan SSF - apropos sprogdebatten - styrke kendskabet til Danmark i dag og til dansk sprog? Hvordan kan SSF være med til at gøre Danmark synlig i Sydslesvig, men også Sydslesvig synlig i Danmark? Det synes jeg er rigtig gode spørgsmål. Det synes jeg er væsentligt at sætte på dagsordenen. Det er et sundhedstegn. Det er godt at tage udgangspunkt i det nære, det konkrete, det man reelt kan påvirke frem for at bruge tiden til at bygge babelstårne, som alligevel ikke bliver til noget.

Jeg er meget glad for, at I har sat den dagsorden, for den passer jo ind i så mange andre ting i sprogdebatten, i den danske Tysklandsstrategi, i hele forsøget på til stadighed at demokratisere og ansvarliggøre vores samfund. Tak for det. Jeg glæder mig til at overvære debatten.

Jeg vil også gerne overbringe landsmødet en varm hilsen fra alle mine kollegaer i Sydslesvigudvalget. Vi har jo lige været på besigtigelsestur, og vi har haft budgetmøder i Flensborg. Vi har været langt omkring og mødt mange af jer. Nu skal vi så til at have lagt budgettet for næste år og have behandlet budgetansøgninger og anlægsansøgninger - der bliver noget at se til den næste måneds tid.

Vi har trods vore politiske forskelligheder i Sydslesvigudvalget et rigtig konstruktivt og fornuftigt samarbejde. Vi diskuterer tingene ordentligt, vi søger fakts og baserer vores beslutninger og overvejelser på gennemtænkte oplysninger, på gennemdiskuterede aspekter og forhold, og står sammen om de beslutninger, der så træffes. Det vil jeg gerne også takke mine kolleger i udvalget for en dag som i dag. Jeg vil også gerne sige tak til SSF for godt samarbejde i årets løb, til ledelsen naturligvis, men også til alle andre, vi har været i berøring med. Vi har været langt omkring i samarbejdet. Vi har blandt andet for nylig til den danske regering afleveret et input i debatten om dobbelt statsborgerskab, hvor vi via en langvarig, indgående og seriøs diskussion med SSF har fundet frem til en model, som måske kan være med til at bane vejen for, at det lykkes. Det håber jeg.

I det hele taget synes jeg, at vi har et tillidsfuldt samarbejde, som jeg håber, kan fortsætte i årene, der kommer. Jeg vil gerne takke for invitationen til at være med i dag endnu en gang. Jeg har set frem til at komme her til Husumhus. Jeg ønsker jer en god diskussion og en konstruktiv debat og i det hele taget et vellykket landsmøde. Tak.

Hilsen fra minister for justits, kultur og Europa, Anke Spoorendonk: Kære landsmødedeltagere. Kære venner. Det er dejligt at være her, og det er dejligt at kunne være med i dag.

Det er tit og ofte i de sidste år blevet sagt, at det jo er historisk, at SSW er en del af den slesvig-holstenske landsregering. Ja, det er historisk! Og så kommer det næste spørgsmål: Hvad har vi så brugt dette historiske til? Jeg synes, vi har brugt det så godt vi kunne, alle i fællesskab. Jeg er glad for, at jeg kan komme med en hilsen her i dag, for sidste uge var jeg i Tinglev, hvor jeg fik lov til at holde festtalen ved det tyske mindretals årsmøde. Også det var historisk og for mig virkelig en ny situation at være i. Her er det ikke nyt for mig, her er det at være hjemme, og det er jeg glad for.

Som Slesvig-Holstens minister for områderne justits, kultur og Europa har jeg med nogle områder at gøre, som berører os alle som samfundsborgere, men hvis vi ser på kultur i Europa, jo i høj grad også som mindretalsborgere. Det, som for mig har været en væsentlig del af mit arbejde, har været spørgsmålet om, hvordan vi i Slesvig-Holsten kan få lavet en kulturpolitik, som ikke bare handler om at åbne udstillinger eller klippe røde silkesnore over. Hvordan vi kan få en kulturpolitik, der er vedkommende og som indeholder en kulturel mangfoldighed, som mindretallene også er en del af i Slesvig-Holsten. Derfor har vi i flere år arbejdet med spørgsmålet om, hvordan vi kan få vores kulturperspektiver op at stå. Jeg har haft lejlighed til at berette om dette emne på et af SSFs hovedstyrelsesmøder, og jeg har også i andre sammenhænge kunne berette om det over for mindretallet.

Vi har med vores kulturperspektiver fået en kulturpolitik, der viser, at bredden er nødvendig, at kulturel mangfoldighed er nødvendig, og at mindretallene er med. Vi har også fået en kulturpolitik, som, hvis vi ser på bundlinjen på det økonomiske, har vist en markant stigning i denne valgperiode. Det synes jeg godt, at vi også må klappe hinanden på skulderen af.

Mindretallet er med - Karin Goos repræsenterer SSF i det rådgivende udvalg, jeg har fået nedsat. Dette udvalg skal holde øje med, om kulturperspektiverne nu også udvikler sig i den retning, som vi gerne vil have. Jeg ved, at mange på lokalplan jo selvfølgelig også i det, som I står for, er med i en sammenhæng, som viser, at vi er en del af dette samfund, som vi lever i.

Så det handler om kulturel mangfoldighed, det handler om at være med på øjenhøjde, det handler i sidste ende om medborgerskab. Og jeg vil gerne tage det op, som Kim sagde for lidt siden: Ja, vi lever i vanskelige tider. Vi lever i tider, hvor populistiske strømninger truer med at ødelægge det fællesskab, som vi har. Og et svar kan kun være, at vi må styrke kulturarbejdet. For er man med i et kulturarbejde, så er man også med i det, som samfundet står for og så er man ikke en, som så hurtigt giver efter for populisme og populistiske strømninger.

Slesvig-Holsten er stolt af sin mindretalspolitik, og jeg er stolt af, at Renate Schnack også på landsregeringens og ministerpræsidentens vegne vil overbringe en hilsen. Jeg er også stolt af, at vi i denne valgperiode viser et ansvar for de mennesker, der kommer til os som flygtninge, og at vi lige for et par dage siden i Lybæk kunne have en flygtningekonference, som netop slår fast, at også det kan vi kun løse i fællesskab: kommuner og landet og også alle de foreninger, vi har i Slesvig-Holsten.

Lad mig komme med endnu et eksempel på den nødvendige kulturpolitik for os alle sammen. Nu taler vi meget om 2020. Ja, det er et vigtigt årstal, men i Slesvig-Holsten har vi også et andet årstal i hovedet, som også beskæftiger mig, og som jeg synes også har med mindretallet at gøre. Det er årstallet 1918. Set i en anden sammenhæng kan man sige, at demokratiet starter i 1918 med den opstand, man kalder Matros-opstanden, primært i Kiel, men også i Flensburg og andre byer. Men det var starten på Weimar-forfatningen og Weimar-republikken, og dermed har det også med os at gøre. At vi selvfølgelig alle sammen også skal se på, hvad 2020, hvad 1920 betyder for os i et historisk perspektiv. For også det handler jo om demokrati. Det handler om, at vi får fastlagt den grænse, vi har i dag så demokratisk som muligt. I hvert fald er det den eneste grænse efter 1. Verdenskrig, som stadig holder. Det synes jeg er en grund til at fejre sammen med alle de andre ting, der også vil blive fejret i 2020.

Lad mig som sidste eksempel på det, jeg som landsminister arbejder med, nævne det dansk-tyske samarbejde, hvor vi også har fået lavet en rammeplan, som rækker ud over det grænsenære samarbejde. Det er også et samarbejde på øjenhøjde, og jeg er glad for at kunne sige, at vi med den danske regering har opnået store skridt fremad i forhold til den rammeplan, vi har. Også den er mindretallet med i, fordi uden det kit, som mindretallene er - og her taler jeg både om det danske, om det frisiske og også om det tyske mindretal - uden det kit i forståelsen for hinanden ville vi ikke være nået så langt. Så der er grund til at sige, at det er historisk, men der også grund til at sige, at vi har opnået gode resultater.

Når vi mødes igen om et år, så har der været landdagsvalg i Slesvig-Holsten. Det er op til os, hvordan det valg vil foregå. Det er op til os at fortsætte dette historiske samarbejde, som vi er i gang med nu. SSW har lige akkurat nu for en uge siden haft første spadestik, hvad angår det landdagsvalgprogram, som også er nødvendigt. Alle er inviteret til at være med. Alle er inviteret til at komme med bidrag. Benyt jer af det, og jeg glæder mig over mødet her i dag, og jeg glæder mig også over alle andre møder, vi vil have med hinanden. Lad os så håbe, at vi til næste landsmøde også vil have grund til at glæde os over de gode valgresultater, vi i fællesskab vil opnå for hinanden. Tak skal I have.

Hilsen fra mindretalskommitteret for landet Slesvig-Holsten, Renate Schnack: Liebe Freundinnen und Freunde von SSF, liiw friiske waane, kære danske venner og gæster.

Mange tak for indbydelsen til jeres landsmøde 2016. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at overbringe en hilsen til alle medlemmer og gæster af SSFs landsmødet her i Husumhus. En hilsen fra ministerpræsident Torsten Albig, men også en egen hilsen og en varm tak til jer alle for mange gode samtaler og godt samarbejde i året, der gik.

Immer wieder gibt es Gelegenheiten und Anlässe, über die eigenen Belange hinaus anderen Minderheiten Solidarität zu zeigen, sie zu stützen und von ihnen zu lernen. Sei es beispielsweise im Rahmen von FUEN während der EUROPEADA 2016 in Südtirol oder wie erst vor ein paar Tagen mit der Gruppe vom Westbalkan, die an unseren Lösungen für die gesellschaftliche Teilhabe von Sinti und Roma interessiert waren. Ein anderes Beispiel ist meine erst gestern beendete gemeinsame Reise mit der stellvertretenden Ministerpräsidentin Anke Spoorendonk in den nordniederländischen Provinzen. Dort konnte ich, gemeinsam mit ihr, unsere Erfahrungen über die besondere Bedeutung der Minderheiten

generell und natürlich die Bedeutung der friesischen Sprache und Kultur im Besonderen als Türöffner und Brückenbauer mit einbringen.

Ganz besonders in diesem Zusammenhang bin ich froh über unseren Zusammenhalt und die gegenseitige Inspiration in unserem DialogForumNorden, das wir gegründet haben und zu dessen Vorsitzende ihr mich gemacht habt. Das gibt mir bei solchen Gesprächen Gelegenheit, dieses besondere Forum und damit unsere besondere Zusammenarbeit auch darzustellen, wie von Anke bereits geschildert - dass wir eben mehr voneinander wissen als in anderen Grenzregionen.

Und erweitert haben wir ja das DialogForumNorden mit einem Partner, nämlich ganz Süddänemark, und mit Hans Philip Tietje – das ist auch eine große Freude.

So waren wir mit einer Delegation von über 20 Personen auf unserer kürzlich durchgeführten Brüssel-Reise und haben in unseren Gesprächen auf das in der EU-Politik immer noch unterschätzte Potenzial von Regionen mit kultureller und sprachlicher Vielfalt hinweisen können.

Dabei haben wir die Forderungen der europäischen Minderheiten und Sprachgruppen nach konsequenter Umsetzung ihrer Rechte in allen EU-Staaten und eigentlich auch in allen europäischen Ländern in unseren Begegnungen bekräftigt und minderheitenpolitisch solidarisch betont, dass Verstöße dagegen nicht länger hingenommen werden können.

Da wir das einzige grenzüberschreitende Forum in Minderheitenangelegenheiten in Europa sind, hoffe ich, dass es auch gelingen wird, das Haus der europäischen Minderheiten hier bei uns in der Region in Flensburg zu etablieren. SSF arbeitet hart dafür und hat auch in dieser Frage die Landesregierung an seiner Seite.

Die Zielmarke für verschiedene bedeutende Projekte ist das Jahr 2020, das Haus der Minderheiten in Flensburg und vielleicht auch die nächste EUROPEADA hier bei uns könnten und sollten dazu gehören.

Glædeligt er, at mindretallets anliggender i disse år oplevede en tydeligt øget bevågenhed, og at de er blevet inddraget mere intensivt på nationalt og europæisk plan.

Derfor håber jeg og tror, at vi er enige i, at det er lykkedes i fællesskab at have fremmet mindretalspolitikken et langt stykke hen ad vejen.

Til sidst, kære venner, än liiw waane, vil jeg gerne – fordi de små fem år, denne legislaturperiode varede, udrinder om nogle måneder -, benytte mig af lejligheden til at sige foole tunk for en gou tohupearbeide ma Bahne än Friisk Foriining og mange tak til SSF og Jon og Jens for det fine, åbne og konstruktive samarbejde, vi har haft og stadig har.

Foole tunk fört tohiiren än tak for ordet – danke für das Wort.

Landsmødet genoptages.

4. Årsberetning v/ formand Jon Hardon Hansen

Det er jo tradition, at vi mindes vore afdøde medlemmer forgangne år, og det vil vi selvfølgelig også i år. Jeg beder om, at vi rejser os og holder et minuts stilhed.

Æret være deres minde. Tak.

Tak for de hilsner, vi har fået. Tak for den vurdering af vores aktuelle politiske situation i vores mindretal, men også ude i den store verden. Det flugter med de tanker, jeg har gjort mig til i dag.

Betragter vi det år, der ligger bag os, ser vi en verden, der har været præget af uro, usikkerhed, krig, terror, radikaliserings, stigende populisme, flygtningestrømme, folkevandringer, grænsekontrol, overgreb mod mindretal og meget mere.

Dette politiske og civilisatoriske tidehvert, som vi tilsyneladende befinder os i, giver et indtryk af, at den fred, vi har kunnet nyde godt af de sidste 70 år på vort kontinent, og som EU, som det fredsprojekt, det er, fik Nobels fredspris for i 2012, ikke længere kan tages for givet. Freden opleves som værende truet af de politiske forandringer, der pågår i disse dage, måneder og år.

Måske er det grunden til, at det er så populært lige for tiden at bygge fysiske og åndelige mure og hegn op omkring sig selv og sin nation, som værn mod den store globale verden, der opfattes som en trussel mod ens egen kendte og fortrolige hjemstavn.

I vort grænseland har vi erfaringer med dette at åbne sig ud mod verden hhv. lukke sig omkring sig selv.

På den ene side har danskere, tyskere og frisere levet fredeligt og fordrageligt sammen med hinanden som gode naboer i mange århundreder. På den anden side har vi også prøvet at være ikke bare uvenner, men ligefrem hinandens fjender, parate til at dræbe den tidligere gode nabo, parate til selv at dø, om så det gjaldt.

I mange årtier har danske og tyske i vort grænseland lukket sig omkring sig selv. Man rejste den nationale og kulturelle mur, bag hvilken man kunne passe sig selv og dyrke det triste og glædesløse liv beroende på et mod og et ved siden af hinanden.

Men under den lange forsoningsproces, i hvilken vi har haft fokus på og politisk vilje til at genskabe tilliden til og respekten for hinanden, har den gensidige ignorance forandret sig til et positivt samliv.

Ved i fællesskab at nedbryde det, der skilte ad, som mure, barrierer, fordomme, klicheer, had og ringeagt, har vi i dag opnået at kunne leve og dyrke en fredelig og venskabelig sameksistens til gensidig berigelse.

Der er vel ingen af os her i grænselandet endsige i Danmark eller Tyskland, der ønsker tiden skruet 150 år tilbage rent politisk.

Tværtimod vil vi det grænseoverskridende dansk-tyske samarbejde: Realisere Tysklandsstrategien, sammen udvikle Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten, bygge en dansk-tysk banegård, videreudvikle det kulturelle samarbejde omkring museer, teater, symfoniorkestre og tosprogetheden.

Det skal vi holde hinanden fast på især i tider, hvor det grænseoverskridende dansk-tyske samarbejde har det svært med at leve op til de gensidige forventninger.

Verden kan lære af vort grænseland og det budskab, der udgår herfra. Det budskab, der kan fortælle Europa, at ligestillede mindretal hverken er en trussel for freden i landet eller for balancen i økonomien - tværtimod.

Ikke forunderligt, at Danmarks Kirke- og kulturminister Bertel Haarder på årsmødets debatmøde i juni måned foreslog, at vort dansk-tyske grænseland burde optages på UNESCO's immaterielle verdenskulturarvsliste.

For den sproglige, kulturelle og nationale mangfoldighed, sådan som den frit og fredeligt udfolder sig, vel integreret i to landes demokratiske strukturer, er forbilledlig.

Den dansk-tyske mindretalsordning anerkendes i dag i mange politiske kredse i København, Berlin og Bruxelles som en kilde til inspiration for de europæiske flertal og mindretal, der lever i konflikt og ufred.

Derfor er det naturligt og oplagt, at mindretalsunionen FUEN sammen med det tyske mindretal i Nordslesvig og SSF gør en ihærdig indsats for at etablere Mindretallenes Hus i Flensborg.

Et hus som i alt væsentligt skal danne ramme om det vigtige bidrag, vor grænselandsmodel kan yde til bevarelsen af freden på vort kontinent.

Danmark kritiseres for at lukke sig omkring sig selv. Både kulturminister Bertel Haarders initiativ til formulering af en Danmarkskanon og den danske regerings politik omkring den dansk-tyske grænsekontrol opfattes som tiltag, der stiler efter at holde verden udenfor.

Selvfølgelig kan den nationale selvbesindelse anvendes til at rejse en forsvarsmur ud mod den verden, der er anderledes og større end den danske.

Men bevidstgørelsen om, hvem man er, og hvad der hører til det folk og det land, man er en del af, kan omvendt være stenene til de søjler, på hvilke broen ud til den vide verden hviler.

Med andre ord klæder bevidstheden om, hvad der er typisk dansk i al sin brogede mangfoldighed, enhver dansker på til fordomsfrit, åbent og selvbevidst at møde det fremmede uden frygt.

Haarders Danmarkskanon er ikke tænkt som et projekt, der skal rejse et nationalt værn eller en forsvarsmur mod en fremmed international verden, der trænger ind i Danmark og truer med at udvaske de rød-hvide farver.

Måske kan mindretallet også spørge sig selv, om vi er klædt på til at optage mange nye medlemmer og familier, der har deres rødder i det tyske og ikke i det rigsdanske eller dansk sydslesvigske.

På nogle af de Danmarkskanon postkort, vi sydslesvigere har sendt til kulturministeriet i Nybrogade 2 i København, er skrevet "vort danske sprog". Det sprog, der knytter og forbinder os med det danske folk.

Vort mindretal er et meget åbent mindretal. Enhver, bosiddende i grænselandet, kan vælge at skifte sindelag og dermed blive medlem af den danske verden i Sydslesvig.

Som jeg allerede sagde i min mundtlige beretning sidste år, er bekendelsen til det danske ikke afhængig af, om man behersker det danske sprog eller ej.

Alligevel kan vi ikke komme udenom, at det danske sprog er nøglen, der åbner døren ind til dansk mentalitet, omgangstone, kultur, og ind til et syngende, talende og lyttende dansk ånds og livs fællesskab.

Sproget er et bærende kendemærke på det at være dansk. Også i mindretallet er det dét, der tydeliggør, at vi her befinder os i et dansk rum og i et dansk fællesskab.

Som mindretallets danske kulturforening er det bl.a. SSFs formål at udbrede og pleje det danske sprog.

Den aktuelle sprogdebat, som er blevet ført i nogle uger i Flensborg Avis' spalter, tydeliggør igen, igen, at det danske sprog står i skyggen af det tyske sprog. Sådan har det vist altid været, ellers ville vi vel næppe tage sprogdebatten op med års mellemrum. En anden årsag til, at sprogdebatten popper op med jævne mellemrum, er det faktum, at vi i mindretallet ikke har nogen fælles sprogpolitik.

Derfor er det mit store håb, at Samrådet tager bolden op, som SdU nu har kastet i luften, og forsøger at formulere en sprogpolitik, foreningerne og organisationerne kan omsætte og gennemføre.

Udformningen af en fælles sprogpolitik i mindretallet kræver dog, hvis den skal have hold i virkeligheden, at basis medinddrages i processen.

Organisationernes medlemmer opfordres til at deltage i Samrådets Sydslesvig-konference i marts 2017, hvor en fælles sprogpolitik i øvrigt skal drøftes.

En sociologisk undersøgelse ville sikkert kunne give et overblik over, hvor stor en udfordring det er at gøre alle i mindretallet tosprogede.

Én ting er dog helt sikker. Man skal ikke falde for den illusion, at dansk vil kunne overhale tysk og blive vore medlemmers første sprog. Det kan heller ikke være målet og vejen, at de to sprog på den måde skal konkurrere med hinanden.

Men målet må dog være, at vore medlemmer så vidt muligt bliver tosprogede og føler en glæde og en selvfølge ved at bruge det danske sprog inden for mindretallets verden og i Danmark som noget ganske naturligt og selvfølgeligt.

Uden at folk skal tvinges til at tale dansk og uden at man skal rende efter medlemmerne med en løftet pegefinger, burde der kunne formuleres nogle mindstekrav, som er naturlige at opfylde.

Forudsætningen for, at det kan lykkes, kræver dog, at der afses langt flere ressourcer til alternativ sprogundervisning, intensive sprogkurser, efterskole-, højskole- og ferieophold i Danmark for de unge og deres forældre.

Det er en meget stor opgave for mindretallet - og den bliver større for hver dag. At integrere alle ikke dansktalende i vort mindretal kræver fælles fodslag og viljen til, at vi løfter i flok.

Jeg ser frem til, at Samrådet sammen med dets bagland formulerer en sprogpolitik, der kan omsættes i vor tysktalende medlemsskare.

En effektiv sprogpolitik vil være med til at sikre et dansktalende mindretals fremtid, sikre den sproglige mangfoldighed i grænselandet og nedbryde barrierer i det grænseoverskridende samarbejde.

Om det så også vil sikre et dansksindet mindretal, der føler sig knyttet til Danmark, det danske folk og Danmarkskanonens indhold og udvikling i videste forstand, må tiden så vise.

Lad mig efter mine generelle betragtninger mht. mindretallets aktuelle situation og det, der bevæger os lige nu, kort komme ind på et par emner, som I har kunnet læse om i min skriftlige beretning.

FUEN

I år blev FUEN-kongressen afholdt i kulturhovedstaden Breslau i Polen. På kongressen blev der valgt et nyt præsidium.

Præsident Hans Heinrich Hansen måtte i overensstemmelse med vedtægterne efter maks tre valgperioder gå af. I forbindelse med den store afskedsfest blev han udnævnt til ærespræsident af FUEN. Næste uge mandag, altså i overmorgen, udnævnes han i øvrigt i Kiel af ministerpræsident Torsten Albig til adjungeret professor, altså æresprofessor.

Vi havde håbet på, at vores tidligere formand for SSF og vicepræsident i FUEN, Dieter Küssner, kunne vinde valget til Hans Heinrich Hansens efterfølger. Det lykkes desværre ikke, omend afstemningen blot ganske knebent pegede på ungaren fra Rumænien, Loránt Vincze. Men det danske mindretal er fortsat repræsenteret i præsidiet med Dieter som genvalgt vicepræsident. Da nordslesvigerne fik deres kandidat Gösta Toft valgt ind i præsidiet, er vort grænseland fortsat repræsenteret med to i FUEN's ledelse.

I den her sammenhæng har I kunnet læse om, at det danske og det tyske mindretal i forbindelse med markeringen af 100-året for Genforeningen i 2020 ønsker at gennemføre europamesterskabet i fodbold for nationale mindretal i vort grænseland. I konkurrence med

et par andre europæiske mindretal præsenteres vores ansøgning på FUEN-kongressen i Rumænien til næste forår.

Samrådet

På det ordinære Samrådsmøde den 22. marts vedtoges den ny samarbejdsaftale for Samrådet enstemmigt.

I forlængelse af vedtagelsen af aftalen blev Christian Jürgensen valgt til ny formand og undertegnede til ny næstformand for Samrådet, indtil næste valg på det førstkommende Samrådsmøde i 2017.

Ifølge den ny aftale vælges formanden og næstformanden for to år ad gangen. De kan genvælges to gange og dermed bestride hvervet i op til seks år. Således er man gået bort fra den tidligere turnusordning.

Den gamle aftales habilitetsregel er blevet afskaffet, og fremover har Samrådets sekretariat sin permanente placering på generalsekretariatet på Flensborghus.

Én gang om året indkaldes der til en Sydslesvig-konference, på hvilken formandskabet aflægger en uformel årsberetning samt lægger op til debat om overordnede emner af fælles interesse for mindretallet.

Den ny samarbejdsaftale er kommet i hus, fordi alle omkring bordet havde viljen til at gå på kompromis.

Foreningsudvikling

Tiden er moden til fornyelse. En fornyelse, der på den ene side tager hensyn til de formålsbestemte kerneopgaver og foreningstraditioner, og på den anden side samtidig er omstillings- og forandringsparat med hensyn til udvikling af nye kulturtilbud, nye organisationsstrukturer på distrikts- og amtsplan, styrkelse af kultur- og forsamlingshusene som moderne kraftcentre samt SSFs selvforståelse set i forhold til mindretallet.

For at styrke og støtte foreningsudviklingen besluttede hovedstyrelsen at nedsætte en tænketank. I tænketanken sidder forretningsudvalgsmedlemmerne, fire repræsentanter fra hovedstyrelsen, én fra hvert af SSFs tre stående udvalg samt generalsekretæren og foreningskonsulenten, som er tovholder under hele foreningsudviklingsprocessen frem til 2020.

For at sikre, at distriktsmedlemmerne bliver bundet ind i fornyelsesprocessen, har tænketanken formuleret syv konkrete spørgsmål, som er blevet sendt ud til medlemmerne til drøftelse frem til landsmødet 2017.

Faktisk er diskussionen allerede startet på delegeretmøderne op til landsmødet, og vi starter i dag med at diskutere de syv spørgsmål under vores Højlands forsamlingshus-seance med Preben Kortnum Mogensen som studievært og oplægsholder.

Endelig lægger tænketanken op til, at medlemmerne drøfter det overordnede spørgsmål, nemlig udfordringen med, at "fremtidssikre mindretallet som et både bevidst og åbent dansk nationalt mindretal i et grænseland med flydende sprog- og kulturgrænser."

Må det lykkes Sydslesvigsk Forenings medlemmer at give mindretallets kulturforening et fremtidsperspektiv, der sikrer vort nationale danske mindretal en fremtid i Sydslesvig, der kan bære det 100 år frem i tiden.

Tak

Jeg vil slutte med at takke de mange samarbejdspartnere, SSF og hele mindretallet lykkeligt har.

Partnere og venner, hvis indsats og engagement for danskheden i Sydslesvig er en uvurderlig støtte for de dansksindedes trivsel, liv og færden.

Uden de gode, konstruktive og tætte bånd til Sydslesvigudvalget med formand Kim Andersen i spidsen, Folketingets Præsidium, regeringen og Folketingets medlemmer, Grænseforeningen samt Kongehuset og vores generalkonsul ville vi hernede i grænselandet have ganske vanskelige vilkår at være danske på.

Der skal også lyde en stor tak til Slesvig-Holstens mindretalskommitterede Renate Schnack og forbundsregeringens mindretalskommitterede Hartmut Koschyk, som begge to følger mindretallene i Tyskland meget tæt og taler vores sag på bedste måde i Kiel og i Berlin og Bruxelles for den sags skyld.

Normalt plejer vi ikke at takke vore egne ansatte ved navns nævnelse. Men i år vil jeg ikke rette mig derefter, men sende en særlig tak og et stort tillykke til vores generalsekretær Jens A. Christiansen for hans utrættelige indsats for danskheden 24/7. Tillykke med det ridderkors, du har modtaget i december 2015. Inden I klapper og rejser jer, vil jeg også nævne vores pressechef Bernd Engelbrecht. Også ham vil jeg takke for den 25 år lange indsats som pressechef for vores pressetjeneste. Han går på pension den 31. december og det er i år sidste gang, at han står som redaktør for Sydslesvigsk Årbog 2016, som vil ligge i foyeren efter overrækkelsen af Oberst Parkovs Sydslesvigpris. Tak for din loyale og trofaste indsats for SSF. I denne sammenhæng skal vi også huske, at Bernd den 1. marts i år fyldte 65 år og Jens fyldte 60 år den 21. marts i år.

Nu må I rejse jer og lad os udbringe et trefoldigt HURRA for Jens og Bernd. De længe leve hurra, hurra, hurra, og så det lange huuurraaa. Tak og tillykke!

Endelig stor tak for det gode samarbejde med mit forretningsudvalg i året, der gik, og tak til hovedstyrelsen for vores altid konstruktive, en sjælden gang måske lidt kaotiske, møder.

Tak.

Mødelederen takker for formandens beretning. Samtidig takker han også for den særlige hilsen til både Bernd Engelbrecht og ham selv.

Vedrørende det næste dagsordenspunkt gør mødelederen opmærksom på, at regnskabsoversigten skal tages til efterretning, idet det reviderede regnskab 2015, budget 2016 og budget 2017 allerede er blevet godkendt af hovedstyrelsen.

5. Regnskabsoversigt

Generalsekretær Jens A. Christiansen: Den 15. marts 2016 drøftede og godkendte hovedstyrelsen enstemmigt årsregnskabet 2015, revideret budget 2016 og budget 2017, som I finder i Den Blå Beretning fra side 47.

Jeg vil kort orientere om regnskabet og især fokusere på SSFs økonomiske udfordringer ved at flytte posten afskrivning af ejendomme fra balancen over til driftsregnskabet. Det har betydet, at SSF fra 2015 de kommende år samlet skal sænke sit omkostningsniveau med 425.000 euro.

Det endelige driftsregnskab 2015 balancerer med indtægter på 5.788.234,18 euro og udgifter på 5.828.991,73 euro og udviser derved et underskud på 40.757,55 euro.

Side 49: Ledelsespåtegning.

Her konstaterer SSFs ledelse: "Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2015." Dernæst indstilles årsregnskabet til hovedstyrelsens godkendelse.

Side 50:

Her finder I den uafhængige revisors påtegning, altså vore professionelle revisorer fra Sønderjysk Revision og HPO. De konkluderer på side 51: "Revisionen har ikke givet anledning til forbehold." De konstaterer, at alt væsentligt er i overensstemmelse med Bekendtgørelse nr. 1720 af 21. december 2010. De fremhæver, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisorerne har med andre ord ikke forbehold over for de forelagte tal. Det er jo en meget positiv meddelelse.

Side 52 har vi Regnskabs- og revisionsudvalgets beretning. Det vil Gerd Pickardt komme tilbage til lidt senere.

På side 53 har vi ledelsesberetningen.

Det er en orientering over årets gang med udgangspunkt i den resultataftale, SSF hvert år indgår med den danske stat hhv. Sydslesvigudvalget. Den ligner på nogle punkter de tidligere beretninger, men den er selvfølgelig aktualiseret i forhold til regnskab 2015. Det, der fylder, er selvfølgelig foreningens håndtering af kravet om at flytte afskrivninger fra balancen til driften og det deraf afledede behov for sanering af SSFs økonomi svarende til 425.000 euro.

Løsningen blev, at SSF via afskrivninger opfanger 190.000 euro, og gennem besparelser og forhøjede lejeindtægter vil vi i alt kunne sikre 234.000 euro, og det gælder også de kommende år. Med henblik på 2017 skal foreningen tilpasse sin økonomi med 73.000 euro, 2018 med 102.000 euro.

Årets resultat er et underskud på 40.757,55 euro, og det er en konsekvens af, at SSF har valgt en regnskabspraksis, hvor afskrivningerne på bygninger ikke mere konteres direkte på egenkapitalen, men i henhold til god dansk regnskabsskik bogføres som en omkostning i resultatopgørelsen. Ændringen i regnskabspraksis er et krav fra revisorerne og Tilsyns- og Kvalitetsstyrelsen med virkning fra regnskabsåret 2014.

Vi har derfor korrigeret de historiske indgangsværdier for vore ejendomme betydeligt. Vi har simpelthen revurderet værdierne af disse ejendomme. Det betyder, at vi har indregnet afskrivninger på disse bygninger fra anskaffelsestidspunktet, hvormed vi med tilbagevirkende kraft har implementeret den praksis, som i årsregnskabet 2014 blev introduceret.

Dette betyder, at egenkapitalen og balancesummen er reduceret med 8,6 mio. euro.

Efterfølgende i ledelsesberetningen gennemgås SSFs forskellige hovedaktiviteter. Værd at nævne er, at SSF opfylder de mål, der er sat i resultataftalen 2015. Vi har opfyldt i alt 19 af 21 delmål med en samlet vægt på 98,2 procent. Det er da ikke så ringe endda.

Side 61: Anvendt regnskabspraksis.

Her er en længere forklaring på fremgangsmåden med hensyn til den korrektion af ejendomsværdierne, som jeg lige omtalte.

Side 65:

Her opdager man noget nyt, hvis man ellers også har læst regnskabet de tidligere år. Her kan I se, at regnskabsdesign har ændret sig, idet vi nu læner os op ad den aktuelle danske regnskabspraksis. Det vil sige, at vi har en resultatopgørelse stillet op på denne måde. Disse punkter henviser til et efterfølgende notesystem, hvor man dykker ned i de enkelte poster.

Side 66-67 gengives balancen:

Balancen er på 12.822.408,41 euro. Under aktiver står vore ejendomme til 10.634.751,86 euro inkl. inventar. Fondsmidler i Slesvigsk Kreditforening og vore aktier i Union-Bank og Flensborg Avis er opført med 1.781.104,92 euro, og vi har anlægsaktiver i alt på 12.415.856,78 euro. Omsætningsaktiver beløber sig til i alt 138.723,61 euro. Samlet har vi omsætningsaktiver på 406.551,55 euro, og dermed aktiver på 12.822.408,41 euro.

På passivside har vi vores egenkapital, der efter nedskrivningen er tilpasset og på 6.022.955,66 euro. Fondsmidler i Slesvigsk Kreditforening står også på passivside med 1.713.458,92 euro. Det giver en egenkapital på i alt 7.736.414,58 euro. Vi har langfristede gældsforpligtelser på 4.429.778,61 euro. Dette beløb er inklusive byggestøttefonden, der står opført i regnskabet med 3.233.843,95 euro. Det drejer sig om gamle anlægsmidler, som på et tidspunkt rykkes op til vores egenkapital. Vi har kortfristet gæld på i alt 656.215,22 euro. Igen lander vi alt i alt på passivside på 12.822.408,41 euro.

Regnskabet er blevet meget mere omfattende. Siderne 68-71 er udarbejdet efter dansk regnskabslov, og de efterfølgende sider ligner det gammelkendte efter tysk regnskabslov. På denne måde opfylder vi nu begge lovmæssige krav. Det gør det lidt mere besværligt hhv. ressourcekrævende, men det er noget, vi ikke kommer uden om.

Jeg vil slutte min oversigt over tallene her. Ser man på de forskellige hovedposter i regnskabet, er der alt i alt balance mellem indtægter og udgifter, hvilket hovedstyrelsen netop godkendte den 15. marts.

Vi arbejder målrettet videre på at tilpasse SSFs økonomi. Ved reducere af to kontorassistentstillinger til halvtidsstillinger samt øget økonomisk koncentration om SSFs kerneopgaver og på sigt øgede indtægter, vil det lykkes at komme på ret køl igen. Jeg er i hvert fald fortrøstningsfuld.

Jeg vil gerne takke for det gode samarbejde med SSFs Regnskabs- og revisionsudvalg, der består af formand Gerd Pickardt, Uwe Axen og Ebbe Paulsen. Ligeledes retter jeg en tak til vore revisorer fra Sønderjyllands Revision og H.P.O. Wirtschaftspartner.

Der skal også lyde en stor tak til SSFs formand, forretningsudvalg og hovedstyrelse for et tillidsfuldt og loyalt samarbejde. Det kom ikke mindst til udtryk, som Jon også lige nævnte, i forbindelse med Dronningens benådning med ridderkorset. Tak for støtten og tak til Jon. Jeg kan sige i øvrigt, at jeg selvfølgelig har været i audiens hos Dronningen, og jeg har sjældent oplevet en så vedkommende, intens samtale. Hun er jo meget interesseret i Sydslesvig. Det foregik på et sprog med blomster og billeder og egentlig meget nutidigt, apropos sprogdebatten. På den måde er hun på alle måder også en rollemodel inden for det sproglige. I øvrigt skulle jeg hilse Sydslesvig – det har jeg gjort før, men det vil jeg gerne gøre igen.

SSFs økonomi er lille set i relation til hovedorganisationens mindretalspolitiske ansvar såvel udadtil som indadtil samt brede folkelige og kulturelle opgaver for det danske mindretal. Det bør også nævnes her, når vi gennemgår økonomien, som jo er fundamentet for vore aktiviteter.

Men vi arbejder målrettet for at opfylde vores målsætning, for at opfylde vores vision og mission netop for at kunne fastholde danskheden i Sydslesvig. Og det vil sige dansk sprog, kultur og identitet. Det sikres ikke mindst via vores vidtforgreneede danske folkelige arbejde. Dette arbejde understøttes af vore udvalg, som jo også er en del af regnskabet. Vore tre faste udvalg og arbejdsudvalg oveni er med til at understøtte arrangementer og aktiviteter ude i distrikterne og amterne.

Vi har en aktiv pressetjenesten, der har førertrøjen på, når det gælder oplysning om mindretallet i den danske offentlighed. Og igen her fra min side også en stor tak til pressesekretær Bernd Engelbrecht, der netop nu, som I hørte, går på pension. Vi har fokus på mediearbejde, foredrag, udstillinger og deltagelse i folkemøder samt events, som hører med til foreningens primære opgaver. Når den danske kulturminister, som formanden sagde, tager initiativ til en Danmarkskanon, så gør vi selvfølgelig alt for, at mindretallet er med - synligt og kreativt.

Ved Folkemødet er det danske mindretal repræsenteret i kraft af SSFs initiativ. Vi har gennemført aktiviteter og mange godt besøgte interessante debatarrangementer. Fra begyndelsen i et meget tæt og meget godt samarbejde med Grænseforeningen og i år også i samarbejde med Sydslesvigudvalget. Her har vi igen et af mange eksempler på, at vi er med og ikke halter bagefter. Planen er, at dette samarbejde fortsætter næste år, og vi vil udvikle vores koncept og vores format. Jeg har allerede haft møde med de andre sydslesvigske organisationer, der helt klart har signaleret, at de ønsker at være med og at de bakker op. Og jeg ser selvfølgelig frem til et fortsat konstruktivt og konkret samarbejde med Sydslesvigudvalget.

Vi driver kontaktarbejde på Christiansborg, vi plejer politiske kontakter i Berlin og vi er med i det europæiske mindretalsarbejde. Ja, vi er med mange steder, og mindretallets ankerplads er i de fleste spørgsmål Dansk Generalsekretariat.

Og frem for alt: det danske mindretal som en bred dansk folkelig bevægelse i Sydslesvig manifesterer sig ikke mindst gennem Sydslesvigsk Forening, det vil sige igennem jer, der sidder her. Det er også vigtigt, at vi hele tiden har for øje at tilpasse og fremtidssikre vores forening.

Uden effektiv organisation kan intet lade sig gøre. En stor tak til vore konsulenter og til vort teknisk-administrative personale. Opgaverne bliver ikke færre. Så uden engagement og fleksibilitet ville sekretariaternes høje ydelsesniveau ikke være muligt. Medarbejderne og de mange frivillige binder Sydslesvig sammen. Tak for det!

Skal vi ikke give vore medarbejdere en hånd med på vejen.

Tak for ordet.

6. Regnskabs- og revisionsudvalgets beretning

Formand for Regnskabs- og revisionsudvalget, Gerd Pickardt: Jeg vil starte udvalgets beretning med en kort kommentar, hvad den lineære afskrivning af SSFs ejendomme angår. Generalsekretæren har været inde på det, men det har været så vigtig for foreningen, at vi fra udvalget også gerne vil kommentere dette emne. Også fordi den har ændret den anvendte regnskabspraksis i forhold til tidligere år.

Sidste år henviste jeg fra dette sted til forestående forandringer, hvad foreningens regnskabspraksis angår. Den 15. december sidste år blev der udstedt en regnskabsbekendtgørelse om regnskab for, revision af og indhentning af oplysninger fra foreninger og organisationer m.v., der modtager tilskud fra Sydslesvigudvalget.

I denne forbindelse har SSF tilpasset opstillingen af årsregnskabet således, som det også blev forklaret her, at dette i så høj grad som muligt - under hensyntagen til foreningens art - er opstillet i overensstemmelse med regnskabslovens retningslinier.

I denne forbindelse har vi - Sønderjyllands Revision, foreningens ledelse m.m. - foretaget en genberegning af ejendomsværdierne med bagudvirkende afskrivningspolitik. Således er

ejendomme indregnet til anskaffelsessum med fradrag af lineære afskrivninger startende fra anskaffelsestidspunktet. Foreningen havde for første gang i 2010 indført en linear afskrivning af foreningens ejendomsaktiviteter. Med den nye afskrivningspolitik opnås der et bedre udtryk for ejendommenes værdi end hidtil indregnet.

Hermed bliver egenkapitalen formindsket med næsten 9 mio. € - dette betyder dog ikke at foreningen har lidt tab, fordi værdien af bygninger m.m. er der jo stadig. Man kan også tale om de såkaldte *stille Reserven*. De af mig nævnte ændringer har ydermere forbedret årets resultat med næsten 222.000 €, selvom der så stadig er et underskud på foreningens regnskab.

Alle de, der har været involveret, var enige i, at den ændrede praksis giver et meget bedre billede af foreningens økonomi og et mere retvisende billede.

Nu til selve beretningen:

På et møde den 7. marts i år har vi fået forelagt det reviderede regnskab. Vi har konstateret, at regnskabet 2015 er opstillet jf. bogholderiets tal. Vi har gennemgået de enkelte posteringer - som altid meget grundigt - og har taget hensyn til revisionens bemærkninger til dette regnskab.

Regnskabs- og revisionsudvalget anbefaler, at SSF også fremover satser på spare-tiltag, øgede indtægter og andre tilskud til dækning bl.a. af afskrivning på ejendomme.

I øvrigt kan vi konstatere, at bemærkningerne om aktualisering af foreningens tingbogattester, værdiansættelse af SSFs ejendomme og drøftelse med de øvrige danske foreninger om den fremtidige håndtering med henblik på afskrivning er fulgt op. Sikring af foreningens og de tilsluttede organisationers skattefritagelse finder løbende sted. Ledelse- og styringsredskaber følges op, rutinemæssig opfølgning på budget og økonomi finder sted, således at ledelsen løbende orienteres om budgetudviklingen.

Revisionen er udført under iagttagelse af „Bekendtgørelse nr. 1720 af 21. december 2010 om regnskab - for revision af - og indhentning af oplysninger fra foreninger og organisationer m.v., der modtager tilskud fra Sydslesvigudvalget.“ Efter vor opfattelse indeholder regnskabet alle de oplysninger, som er nødvendige for de bevilgede midlers anvendelse og Sydslesvig Foreningens økonomiske status pr. 31. december 2015.

Årsregnskabet samt status pr. 31. december 2015 er aflagt i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes krav, hvad regnskabsaflæggelse angår.

På denne baggrund anbefaler vi godkendelse af driftsregnskabet pr. 31.12.2015, som udviser et underskud på 40.757,55 € samt status, som balancerer med 12.822.408,41 €.

Så meget omkring regnskabet. Også igen i år har Jens-Søren Jess og medarbejdere udført et godt arbejde.

I skal ikke stemme om dette talværk. Det var ordene. TAK!

7. Drøftelse og godkendelse af årsberetningen samt decharge

Formand for Flensborg by, Preben K. Mogensen, takker formanden for en god beretning. Vedrørende sprogdebatten fortæller han om et gammelt trick i børnefamilier, som blev anvendt i slutning af fyrrerne: Hver gang, Dannebrog blev sat på bordet, blev der snakket dansk. Børnene syntes, det er meget skægt, også selv om de ellers snakkede tysk.

SSF-medlem Reinhard Hossenfelder er enig i, at der skal værnes om det danske sprog, men han synes, at der også skal værnes om dansk kultur. Som amatørhistoriker nævner han i denne forbindelse Caspar von Salderns og generalfeldmarschall af den danske hær George Daniel Gerlach. Han foreslår at besøge disse historiske mindesteder for at ære de folk, som har gjort noget for os.

Der er ikke flere bemærkninger.

Efter formandens eget ønske foregår afstemningen om hans årsberetning pr. håndsoprækning.

Formandens beretning godkendes enstemmigt.

Kort pause.

Landsmødet suspenderes igen for at give flere gæster mulighed for at overbringe en hilsen.

Hilsen fra partisekretær for Venstre, Claus Richter: Tusind tak for invitationen til at komme her og deltage og overvære jeres 40. landsmøde her i Husum. Når man deltager første gang, er det en kæmpe fornøjelse at møde så stort et engagement her syd for grænsen og opleve de mange aktiviteter, som I gennemfører herved for at holde dansk kultur ved hævd.

For et år siden fejrede vi 60 år for København Bonn-erklæringen – den, som gav både danskere og tyskere på hver sin side af grænsen forskellige rettigheder. Dengang man indgik den aftale, sagde den daværende statsminister for Danmark: "Vi ved alle, at vores bestræbelser er langsigtede, og at det nu og da kan ske, at der kommer nogle små tilbageslag." Ja, jeg kan godt forstå, at nogle af jer har været lidt bekymrede over, at den danske regering har indført grænsekontrol. Man kan godt se i jeres beretning, at I ikke er glade for den måde, at det bliver håndteret på. Det var heller ikke nogen let, men nødvendig beslutning for en regering, som jo ikke vil øge afstanden, men jo gerne vil mindske afstanden herved til jer.

Jeg læste faktisk med stor fornøjelse hele jeres beretning her i ugen og synes, det er en stor glæde at se alt det, I gør for at holde både Danmark, men også den danske kultur ved hævd. Nogle gange har man næsten en oplevelse af, at I er bedre til at gøre det end nogen af danskerne nord for grænsen – så det synes jeg er flot.

Det kan godt være, at det danske mindretal ikke fylder så meget i de stor indenrigspolitiske overskrifter i Danmark, men jeg kan sige, at i hvert fald i Venstre er vi fuldt ud opmærksomme på alle de interesser, som I har, og jeg håber, at I både hos Venstre, men

også hos de andre partier finder en åben dør at viderebringe de udfordringer, som I sidder over for, ligesom vi altid møder en åben dør, når vi kontakter jer.

Med disse ord vil jeg endnu en gang sige tusind tak til at få lov til at deltage, og jeg håber, I får et fortsat godt landsmøde.

Hilsen fra formand for Grænseforeningen, Mette Bock: Det er mig en rigtig stor glæde at kunne overbringe en meget varm hilsen fra Grænseforeningens 12.000 medlemmer.

Vi vil jer! Med næb og klør og hud og hår og krop og sjæl. Og med det yderste af neglene kæmper vi for at være brobyggere imellem nord og syd for grænsen. Det gør vi på utroligt mange måder, og vi følger selvfølgelig levende med i, hvad der foregår i grænselandet, fordi dansk sprog og dansk kultur er kernen i det, som vi beskæftiger os med.

Vi er til for at støtte jer, ikke for at sige, hvad I skal. Vi er med til at bygge broen, så vi dels kan fastholde, at der er et levende mindretal syd for grænsen, men også, at bevidstheden i Danmark om, at dette mindretal er til stede, faktisk også er der.

Hvis vi kigger på det seneste års tid, er det meget interessant at iagttage, at der i Sønderjylland er en fast debat, som dukker op hver 4./5. år, og det er debatten om de tosprogede skilte. Og hernede, syd for grænsen, er der også en debat, som dukker op hver 4./5. år, og det er debatten om det danske sprog.

Sproget skaber identitet, og derfor er det danske sprog vigtigt. I denne omgang sprogdebat syd for grænsen er det påfaldende, at der også er en samtale imellem de forskellige organisationer og foreninger. Det synes vi er inspirerende og lovende for fremtiden. Fra Skoleforeningens side er det jo helt klart, at man griber depechen. De har en stor opgave, ligesom de andre foreninger og organisationer har det. For mig at se ser det ud som om, at der er en bevidsthed omkring, at det danske sprog selvfølgelig er en søjle, som er vigtig, hvis man skal bevare et mindretal, som det, vi har hernede. Det betyder jo ikke, at vi skal rykke tilbage til situationen, som det var for 40/50 år siden, hvor man i hvert fald fik en på siden af hovedet, hvis man talte tysk i skoler og institutioner. Men bevidstheden omkring sprogets betydning er rigtig vigtig.

I Grænseforeningen prøver vi på at lade det mellemfolkelige møde være styrende. Det er alt fra ferieborn til skoleudvekslinger til foreninger, som bevæger sig på kryds og tværs, højskoleophold og ikke mindst efterskoleophold. Grænseforeningen kommer til - også økonomisk - at bidrage rigtigt meget og også mere i de kommende år til danske efterskoleophold. For hvad er mere dannende for et ungt menneske end at få et års ophold på en dansk efterskole?

Men det går også den anden vej. Det er ikke kun spørgsmål om, at I skal sende jeres børn og unge til Danmark. Her ligger der også en oplysningsopgave. Der er 250 efterskoler i Danmark og bare én fra det danske mindretal på en efterskole spreder jo ringene i vandet, fordi der vil være en nysgerrighed. Hvem er du? Hvor kommer du fra? Osv. Man kan godt sige, at I kan levere oplysning til Danmark ved, at der også kommer flere unge på de danske efterskoler. Og det vil vi rigtig gerne støtte også i de kommende år.

Jeg indledte min tale ved at sige: Vi vil jer med hud og hår og krop og sjæl og det hele - og så fortsætter jeg sætningen med: Også selvom I nogle gange gør nogle mærkelige ting! Noget, der virkelig optager Grænseforeningen for øjeblikket, er hele sagen omkring Christianslyst. Vi skal selvfølgelig ikke bestemme, om SdU skal sælge Christianslyst eller ej. Vi er specielt optaget af, at der er et gæsteværelse, hvor de mange tusinde overnatninger, som vi sender her ned hvert eneste år, faktisk kan være, ikke kun i form af at have en træsej, men også i form af et sted at være, hvor man kan tale sammen og møde hinanden og være sammen i hjemlige omgivelser. Om det skal være Christianslyst, der fortsætter, eller om det skal være noget andet, ved vi ikke. Vi støtter substantielt økonomisk også fra Grænseforeningens side her i de kommende år, og vores håb og tro er - og det skal være min opfordring til jer - at der findes en løsning, og vi håber, at de sydslesvigske organisationer, institutioner og foreninger vil gå sammen om og bidrage til det. Vi fra Grænseforeningen vil gerne støtte, ikke kun i form af, at vi sender mennesker herved, men også i økonomisk forstand. Nu skal vi se – for der er jo nedsat et gæsteværelsesudvalg, som kommer med en rapport om ikke så lang tid.

Vi tror på fremtiden, for vi vil jer – og vi håber også, at I vil os!

Tak for ordet.

Formand for Udvalget for dansk-tysk samarbejde i Region Syddanmark, Hans Philip

Tietje: Tak for invitationen og tak for ordet. Jeg har glædet mig til at deltage her i dag i jeres landsmøde og lytte til de forskellige beretninger, der fortæller om, hvordan året er gået i Sydslesvigsk Forening.

I Region Syddanmark prioriterer vi samarbejdet på tværs af den dansk-tyske grænse højt. Det dansk-tyske samarbejde er blandt andet en integreret del af vores nye regionale vækst- og udviklingsstrategi. Lige nu arbejder vi på en fornyet partnerskabsaftale og på en årsplan med delstaten Slesvig-Holsten. Og her er vi blandt andet enige om, at de nationale mindretal både nord og syd for grænsen udgør et vigtigt element i det dansk-tyske samarbejde. Derfor er det helt naturligt at inddrage de nationale mindretal i det regionale grænseoverskridende arbejde.

På vegne af Region Syddanmark, Regionsrådet og Regionsrådets formand Stefanie Lose, som desværre ikke kan være her i dag, vil jeg gerne overbringe en hilsen til det danske mindretal i Sydslesvig. I Region Syddanmark sætter vi stor pris på vores samarbejde med jer og jeres bidrag til samarbejdet på tværs af den dansk-tyske grænse. Det skal I have tak for.

Med ønsket om et fortsat godt og stærkt samarbejde vil jeg ønske jer alle sammen et godt og levende landsmøde.

Tak for ordet.

Formand for Sydslesvigsk Udvalg af 5. maj 1945, Helge Moosmann: Jeg vil selvfølgelig gerne sige tak for, at jeg måtte være her i år igen. Det er en stor glæde også i år at være her for 40. gang, så det er ikke så lidt. Derfor skal jeg starte med at hilse fra Sydslesvigsk Udvalg af 5. maj 1945 og fra to af vores ældste medlemmer, nemlig fhv. trafikminister J.K. Hansen

og fra Mogens Bernhard Hansen, som er en gammel Duborg-dreng, der nu bor i Haderslev. Dermed er hilsnerne bragt.

Men jeg har også lidt, jeg godt vil sige til jer. Vi roser hinanden, vi gør det godt, når vi roser, men vi skal også tænke på, hvad skete der før os, og hvad skal der ske fremover? Derfor må vi kæmpe side om side i udlandet, nemlig landet mellem Kongeå og Ejderen, som efterhånden bliver et udkantsland. Det må vi erkende, når man nu får bygget det store projekt over ved Femern osv. Derfor kan vi godt gå ind for, at vi får en stor banegård her ved grænselandet. Vi har jo også Sønderborg lufthavn, som også ligger ved grænselandet. Så mangler vi motortrafikken, den korte vej - det er Als-Fyn-broen, for når den kommer, så har vi ligesom fået ekstra tilnærmelse til København - og det er det, der skal til for, at vi ikke bliver ved med at være Udkants-Danmark. Det må vi kæmpe for i fællesskab.

Så vil jeg også gerne sige til alle, der er her til stede. Hvis de enkelte foreninger skal overleve, så må vi sørge for, at der kommer unge til. Der er det så mærkværdige, at når de unge ser gamle mennesker på pladsen, så siger de: De er ved at være alt for gamle, dem kan vi ikke have mere. Jamen, de er nu gode at have med i en bestyrelse, fordi de kender historien fra foreningen fra før. Så er der det, at de unge skal tage over i alle foreninger, hvad der måtte være, og der er mange slags. Det er i dag svært både hernede og deroppe at skaffe unge til vores foreninger, når de skal lave et frivilligt stykke arbejde i bestyrelser, for det betyder jo ansvar. Derfor vil jeg gerne bede de unge om at tænke over, at det er væsentligt, at I træder til både for de gamle og for de gamle foreninger, så det kan få nyt blod og fortsætte deres gode og trofaste traditioner.

Jeg vil ønske jer et rigtig godt møde også i år. Og så håber jeg, at jeg kommer igen næste år – det gør jeg helt sikkert.

Landsmødet genoptages.

8. De faste udvalgs beretninger

a. Teater- og koncertudvalget

Formand Hauke Paulsen: Vi kan se tilbage på en fin teater- og koncertsæson, i det mindste, når vi beskriver den gode kvalitet af forestillingerne. En broget buket af fantastiske kulturoplevelser for enhver smag, som selv kritikerne hen ad vejen roste i lange baner. Tilskuertallene kunne dog ikke altid leve op til forventningerne. Især Sønderjyllands Symfoniorkester, der til enhver tid leverer symfoniske musikoplevelser i verdensklasse, kunne ikke få publikum op af sofaen. Tendenser, som udvalget længe har beskæftiget sig med og stadig gør.

I det forgangne år er vi gået i dialog med kritikerne fra den skrivende presse i håb om at kunne få inspiration til nye tiltag, eller bare, hvad vi skulle gøre noget mere af eller ved. Vi havde inspirerende samtaler, der førte til større gensidig forståelse, men vi måtte dog konstatere, at fordi man finder kritikpunkter i nogle forhold, er det langtfra ensbetydende med, at man kan byde på de vise sten i forhold til at kunne ændre på dem. Vi kunne dog se, at vi alle jo dybest set bare ønsker det bedste for kulturens vilkår.

Sæsonoptakten, som vi havde købt ind efter teaterseminaret i Frederikshavn i fjor, bød på den helt store danse- og musikoplevelse, da Peter Schaufuss Balletten gæstede Stadttheater. Et brag af en forestilling med Elvis Presleys sangskat, sunget og spillet live på scenen. Danserne og især kostumerne kunne ikke helt stå distancen, og publikumstallet med 320 betalende levede ikke helt op til vores forventninger.

Folketeatret, som stod for fem af sæsonens forestillinger, kom med noget for enhver smag, fra samfundskritisk til humorfyldt eller den klassiske opvisning. I år stod de igen for Børneteaterforestillingen i Læk. Med "Mio min Mio" kunne der lokkes 340 store og små teatervenner til vestkysten en kold vinterdag i februar. Der var gang i den, og børn og voksne kunne gå hjem med et minde om en stor oplevelse.

Også den store klassiker „Jean de Franc“ begejstrede godt 240 publikummer, ligesom „Dig og mig putting it together“. Mindre succeser var forestillingen „Parasitterne“, der med kun 170 tilskuere kunne have rummet langt flere i Stadttheater.

Komedien har det lidt svært i Sydslesvig. Jeg håber ikke, det siger noget om Sydslesvigeren som sådan. "Rent mel i posen" i et halvfyldt Stadttheater, Folketeatrets „Hunden er rask“, der ikke engang kunne fylde Flensborghus, er kedelige eksempler herpå, selvom de var fremragende eksempler på den lette genres energifulde tilgang til verden – og den kan vi vel bruge. Teatret Møllens jubilæumsforestilling „Hexeri eller blind alarm“ blev vi endda helt nødt til at aflyse på grund af manglende interesse.

Til gengæld er danseteater i Sydslesvig fortsat en succeshistorie. Dansk Danseteaters iscenesættelse af "Ildfuglen" fik næsten 200 til at tage turen til Husumhus den 9. februar. Kun tre uger senere fandt 123 vejen til Slesvighus for at opleve Uppercut Danseteaters forestillinger "360° & Just Blazin". Begge forestillinger efterlader et dybt imponeret publikum, som længe vil huske aftenerne.

„Den sidste turist“ ankom til Harreslev Danske Skole med et års forsinkelse den 6. november, da Café Liva måtte aflyse, da hovedaktøren Bodil Jørgensen var kommet til skade året før. Det kunne dog betale sig at vente. 175 publikummer fik en fornøjet aften i selskab med gode gamle sange og et tilbageblik på et langt langt liv.

Gode gamle sange kunne også nydes til vores sæsonafslutning „Når alt går i Nilsfisk“. Teater V tog i år turen igennem Sydslesvig og dannede rammen for både afslutning af den gamle og en præsentation af den nye sæson. Udvalget har værdsat denne måde at afslutte og sige tak på, komme rundt og hilse på folk. Men en alt for lavt interesse og en presset økonomi er med til, at dette foreløbig er den sidste sæsonafslutningsturné, hvilket vi er meget kedde af.

Teater V stod også for en anden forestilling, som spillede i Slesvig og Husum for 100 hhv. 167 unge og gamle, da „Karius og Baktus - de frække trolde“ var på tur.

Efter at Svalegangens forestilling i fjor blev aflyst, var vi meget spændte på, hvordan det ville gå i år. „Malaga“ var forestillingen, Århusianerne havde med i bagagen. En forestilling, der gennemgående fik gode tilbagemeldinger, men som med 153 i salen ikke helt levede op til vores forventninger.

Opera, operette og symfonisk musik har dog haft en skræmmende lille interesse blandt publikum, der koster formandens nattesøvn og mange nerver. Kun Sønderjyllands Symfoniorkesters julekoncert kunne give 314 lyst til at tage turen til Egernførde i den travle juletid.

„Klassisk før og nu“ med 118 og „Bas og berømte operakor“ i Idrætshallen den 16. marts og Familiekoncerten i Deutsches Haus med 158 hørte til de bedre besøgte, mens „ Drifter og Drama“ med kun 62 tilhørere lå helt i bunden.

Ensemblet Figaros med „Flagermusen“ i Læk den 17. november skuffede med kun 56 tilskuere, ligesom 200 til den Jyske Opera med „Madame Butterfly“ i idrætshallen lå langt under forventningerne. Kun det Kongelige Teaters „Barberen i Sevilla“ med 324 publikummer var tilfredsstillende på en vis måde. Tallene ser samlet ikke så gode ud, men der er ikke tale om nogen nedadgående tendens, så måske kan vi jo se frem til, at tallene igen begynder at vende.

I sæsonen 2015/16 har godt 2.400 børn og unge været til børneteater med deres skole eller børnehave. I alt tilbød vi 48 forestillinger, hvoraf dog 12 blev aflyst. Samlet er der også her en let tilbagegang at spore. Der er dog ikke tale om komplette aflysninger, idet vi jo gerne viser op til flere forestillinger samme sted eller i løbet af et par dage i hele landsdelen. Så der er f.eks. tale om, at én ud af 4 forestillinger på en skole aflyses. Selvom man på forhånd kunne justere sine ambitioner nedad, så rammer man næppe 100 pct. nøjagtigt. Vi takker de involverede skoler og børnehaver for deres del af indsatsen, og ser frem til, at vi i fællesskab kan finde et leje, alle bliver glade for.

Indeværende sæson er kommet godt fra start, og der er atter satset på et bredt tilbud, dog med færre forestillinger ude i periferien. Sparekrav og øgede krav til spillesteder har på trods af et stort ønske, ikke mindst fra min side, om at spille mere uden for Flensborg, ført til en vis men uønsket centralisering. Det beklager vi, men håber, at mange får lyst til at være med alligevel, ikke mindst, da der i de nærmeste år ikke ser ud til, at der kan ændres så forfærdelig meget på denne situation.

Jeg siger tak for jeres opmærksomhed og ønsker fortsat et godt landsmøde.

b. Kulturudvalget

Formand Bjørn Egeskjold: Kære Landsmøde. Endnu et år er gået - et travlt år med mange arrangementer rundt om i hele Sydslesvig. I udvalget har vores møder båret præg af, at vi ofte ikke har været fuldtallige, da vi alle er travle mennesker. Samtidig måtte vi få måneder efter begyndelsen af denne valgperiode undvære Begitte Heupel, som rejste fra landsdelen.

Vores konsulent Nina Lemcke arbejder hårdt på at holde fast i alle trådene og gør et rigtig godt stykke arbejde. Det har været en stor fornøjelse at samarbejde med Nina med hendes mange nye ideer og hendes nye og forfriskende tilgang til kulturarbejdet.

Selv har jeg også været meget travl, hvilket har gjort det svært at få den fornødne tid til arbejdet som formand. Derfor har jeg også valgt ikke at genopstille som formand. Dog vil jeg gerne fortsat deltage i arbejdet i udvalget og tager derfor imod valg som almindeligt medlem.

Vores fornemste opgave er at støtte arrangementer ud over amter og distrikter i hele Sydslesvig på baggrund af ansøgninger og ønsker. Det synes jeg, lykkes rigtig godt fra Vestkystkultur i vest til arrangementer i f.eks. Egernførde i øst, fra Flensborg i nord til Ejderen i syd. Alle steder er der kulturelle arrangementer, der har fået større eller mindre tilskud. Vi har således igen kunnet støtte en bred vifte af arrangementer.

Selv om vi er blevet beskåret en smule i budgettet, har det alligevel været muligt at støtte mange arrangementer ud over distrikter og amter, og vi har ikke måttet afvise seriøse henvendelser. Der er styr på princippet om egenbetaling og vi går ofte ind med underskudsgarantier.

Vi er nu langt henne i 2016 - denne sæson er rigtig godt i gang og mange arrangementer er i en god gænge og kører, som de skal.

Jazz

Jazzen på Flensborghus er vanen tro i god gænge med fin publikumsopbakning, og forårets koncerter er afviklet fint og flot. Vi kan se frem til en fin række af koncerter i den kommende sæson med et højdepunkt i januar med Danmarks Radios Big Band. Også den forgangne sæson har bestået af mange fine koncerter.

Folk Baltica

Folk Baltica er også afviklet, og det har været en fin række af koncerter. Nina er kommet med som kasserer, og vi er således kommet tættere på arbejdet i Folk Baltica.

Årsmøder

Ved friluftsmøderne støtter vi op om koncerterne, og vi støtter dockyardfestivalen, som er blevet et fast programpunkt. Det er aktiviteter, som fortsat vil indgå som en naturlig del af vores arbejdsfelt.

Spil Dansk Dagen

Spil Dansk Dagen blev i 2015 for omfangsrig. Derfor har vi blevet besluttet at købe basispakken, så der bliver færre arrangementer og dermed mulighed for flere besøgende til de enkelte arrangementer.

Vi samarbejder med organisationer og spillesteder, og det er en rigtig vigtig del af kulturarbejdet, som vi vægter meget højt.

Samarbejde om skolekoncerter

Vi samarbejder også om skolekoncerter. Vores kulturkonsulent delgager nu i Skoleforeningens kulturudvalgsmøder, da der fra alle sider har været et ønske om et tættere samarbejde mellem SSF, SdU, DCBIB og Skoleforeningen.

Vi har stadig et godt samarbejde med interessenter uden for SSF, som f.eks. Mittendrin, Volksbad og Kühlhaus i Flensborg, hvor vi på forskellig vis får støttet op om danskrelevante

arrangementer i byen samt medlemsfordele til vores medlemmer. Det er blevet til mange rigtig fine arrangementer, og det arbejde fortsætter.

Til sidst vil jeg annoncere, at Knud Ramm-Mikkelsen har indvilliget i at stille op til overtagelse af formandskabet, og jeg kan med baggrund i hans mangeårige arbejde og erfaring i kulturudvalget give ham de varmeste anbefalinger med på vejen. I Knud vil vi få en stærkt engageret og erfaren formand for Kulturudvalget. Jeg kan i hvert fald give ham min støtte til hans kandidatur.

Tak for opmærksomheden og tak for fire gode år som formand for udvalget.

Fortsat godt landsmøde.

c. Årsmødeudvalget

Formand Gitte Hougaard-Werner: I weekenden fra den 10. - 12. juni blev der for 92. gang fejret danske årsmøder i Sydslesvig.

Der blev afholdt 15 om fredagen, 23 om lørdagen og 1 møde udover de 3 friluftsmøder om søndagen, altså i alt 42 officielle årsmøder.

På de mange møder rundt om i Sydslesvig kom gæster fra nord og syd for at tage del i og være en del af vore store og små møder, men også opbakningen fra vore egne institutioner og foreningers medlemmer og deres deltagelse er af stor betydning og vigtighed.

Tak

Som sædvanlig vil jeg derfor starte min mundtlige årsberetning med at sige tak til jer alle. Tak, fordi I på hver jeres måde og i hvert et hjørne af vores dejlige landsdel har været med til at gøre denne ene weekend til noget ganske særligt. Vi har manifesteret vores tilhørsforhold til det danske, sendt og modtaget hilsner fra Danmark og Tyskland. Vi har styrket os selv og hinanden i det betydningsfulde valg, vi alle har truffet på et eller andet tidspunkt i vores liv – nemlig at være en del af det danske mindretal syd for grænsen.

Vores deltagertal ud fra tilbagemeldinger fra de enkelte steder og de solgte Valdemarsflag lander på 15.734 – knap 1.000 mere end sidste år, så der har været fremgang.

Detaljer omkring hele udvalgets årshjul, talere, debatmødet, orkestre og andet godt kan I læse om, hvis I ikke allerede har, i den blå beretning, der er sendt ud forud for landsmødet. Derfor komprimeret lidt om nogle enkelte, for udvalget vigtige ting herfra talestolen i dag.

Motto

Ved sidste landsmøde offentliggjorde vi årets motto – som lidt provokerende lød **Sydslesvig – hvad rager det dig?**

For første gang i min tid som formand - og det er faktisk ti år - måtte jeg erkende, at dette motto ikke kun blev positivt modtaget. Der var alt fra glæde, forundring og måske endda forargelse, idet jeg af enkelte blev mødt med et "det kan I bare ikke mene". Men udvalget

mente det! Vi havde valgt at tirre lidt til den enkelte, til mindretallet, til alle gæster og venner i håb om, at mange dermed tænkte en ekstra gang over, hvad det betyder at være eller ikke at være en del af mindretallet. Vi lagde hele tiden vægt på, at det var et spørgsmål og ikke en afvisende holdning - tværtimod.

I sidste ende var bare *det*, at der blev talt om årsmøderne og mottoet rundt omkring, en del af vores mål og idé om mere synliggørelse. Så intet er så galt, at det ikke er godt for noget.

Plakat, T-shirt og undervisningsmateriale

Årets plakat skulle virke positiv og give udtryk for det åbne spørgsmål for derigennem at åbne op for den ønskede debat omkring mindretallet, i stedet for at signalere – Sydslesvig, hvad kommer det dig ved! En ikke let opgave, som Casper Schack fra Dansk Centralbibliotek og vores kulturkonsulent Nina løste på fornem vis.

Plakatens budskab blev som ønsket "Sydslesvig rager os **alle**". Alle udgør vi en brik i det store puslespil, og hver enkelt brik har betydning for helheden – ingen må mangle, hvis Sydslesvig skal samles. En helt igennem flot plakat, som udvalget var stolte af at kunne præsentere og derigennem kalde til årsmøde.

Årets glade og venlige T-shirt blev solgt i 830 eksemplarer trods enkelte problemer med størrelser og korte tidsfrister.

Udvalget havde valgt kun at fokusere på en af figurerne fra plakaten og give den Dannebrogsbrikken i armene, som kan tydes: Den eller jeg holder fast i danskheden.

Jeg vil lige henvise til, at vi næste år kun tilbyder børnestørrelser og den almindelige t-shirt-form (Unisex), men til gengæld satser vi på at være endnu tidligere ude, så t-shirterne kan bruges i ugerne op til årsmøderne, og ikke først bliver leveret en dag i forvejen.

Undervisningsmateriale

Vi kaldte dog ikke kun til årsmøde, med også til interaktion i skolerne. Udvalget udarbejdede et undervisningsmateriale, som lærerne kunne bruge til at drøfte årets motto, mindretal, sprog og identitet.

Materialet indeholdte en introduktion og differentierede opgaver til 1. - 6. klasse, 7. - 10. klasse og til gymnasieklasserne: Materialet indeholdt mange forskellige opgavetyper, men alle med samme tema: Sprog og kultur.

Skoleforeningens danskkonsulent Tina Joost kom med inspiration og tilskyndelser til materialet, før det slutendeligt blev layoutet af Lisbeth fra vores Copy- og Layoutafdeling for derefter at blive sendt ud til skolerne.

Vi måtte erkende, at det nok desværre kom lidt sent ud, men alligevel var der en del skoler, der tog materialet i brug. Desuden kan materialet stadig bruges – uafhængigt af selve årsmødet, da det fokuserer på noget, der altid er aktuelt i mindretalsarbejdet.

Tak til alle, der har hjulpet med at få materialet færdigt eller har brugt det i undervisningen, og sidst, men ikke mindst tak til eleverne, der har arbejdet med opgaverne.

En særlig tak og tillykke til A. P. Møller Skolens 10. årgang, der vandt skolekonkurrencen, idet de fremstillede flere forskellige produkter, der illustrerede, hvad Sydslesvig netop rager dem. Produkterne blev med hjælp fra Gottorps amtskonsulent vist på friluftsmødepladsen i Slesvig.

Skema og budget

Ønskeskemaerne, som I finder på hjemmesiden, danner som bekendt arbejdsgrundlaget for *Hvem, hvad og hvor* i forhold til planlægningen af de enkelte møder. Det og vores inspirationsliste på nettet har jeg nævnt tit, så her henviser jeg også til min skriftlige beretning.

I dag vil jeg nøjes med at fremhæve den lovede nye køreplan til "det gode årsmøde" med fremgangsmåder i forbindelse med årsmødet, aftaler, betaling og refundering af udgifter, altså hvem betaler hvad, særligt tiltænkt til nye bestyrelser, men også som et godt redskab til os alle.

En anden lille detalje er, at de indsendte skemaer helst skal indeholde eventuelt trufne økonomiske aftaler, eksempelvis med skolekor, hvor kulturafdelingen jo ikke forhandler kontrakten i hus. På den måde kan der ikke komme overraskelser i det enkelte budget efterfølgende. Fortsat gælder, at udvalget kun betaler til underholdning og andet, der er bevilliget FØR årsmøderne, og hvor regningerne er indsendt inden den 15. september samme år af hensyn til afslutningen af det store regnskab.

Denne skærpede form er den eneste måde, vi har kunnet få budgettet til at holde. Vi har bestræbt os på en strammere økonomistyring i de seneste år, hvilket har ført til, at vi i år kunne blive inden for de budgetterede 86.000 €, hvilket vi, og jeg tror også generalsekretæren, er særlig glade for. Det er en stor sum, vi bruger på én weekend, men det er vores alle sammes weekend med mange flotte årsmødearrangementer og fine oplevelser for os alle sammen, så det er pengene værd!

Evalueringsmødet

Vores sædvanlige evalueringsmøde fandt sted på Slesvighus mandag den 11. juli, og rigtig, rigtig mange havde fulgt opfordringen til at komme og gå i dialog med udvalget. Tak for husly til Gottorp amt, til amtsformand Petra Mohr og amtskonsulent Lars Thomsen. Dejligt, at vi må komme år for år og bliver opvartet på så fin vis.

Da ordet blev frit, gjorde rigtig mange brug af det, og der var en livlig debat netop omkring balancen mellem nyt og traditionelt, mellem pjank og alvor. Der var udveksling af idéer, muligheder og løsninger på opståede problemer undervejs.

Udvalget har indtil nu lagt op til, at evalueringsmødet er et dialogmøde med en ikke helt så formel dagsorden. Efterfølgende er det dog blevet ønsket, at mødet gennemføres mere formelt, og det vil vi selvfølgelig efterkomme. Så næste år vil evalueringsmødet have en udførlig dagsorden, en ordstyrer og en kort protokol fra mødet. Denne tjans ville vi oprindeligt lade gå på omgang mellem amtskonsulenterne, og Peter Hansen fra Husum amt påtog sig straks jobbet i år, tak Peter. Alligevel har vi efterfølgende valgt, at opgaven falder tilbage til kulturafdelingen, så undskyld Peter ☺.

Evalueringsmødet sluttede med en opfordring til de fremmødte om at komme med forslag til det kommende årsmødes motto. Kirken havde lagt op til og spurgt udvalget, om det kunne handle om og afspejle 500-året for reformationen, hvilket udvalget gerne vil tilgodese. Der var ingen direkte modsigelser mod denne retning, så længe det ikke handler om Martin Luther, men om reformationen som sådan.

Kommunikationsnetværket lagde op til, at man brugte årsmødemottoet som hele mindretallets parole det pågældende år, så det også på denne måde blev tydeligt blandt andet på folkemødet, ved kulturnatten og andre steder. Det er udvalget helt med på og vil gerne inddrage Samrådets kommunikationsnetværk tidligt i processen.

Vi har siden hen talt om, at vi gerne vil invitere de forskellige institutioner og foreninger til på skift at komme med emneforslag, ligesom kirken gjorde det i år. På den måde garanterer vi, at det ikke er årsmødeudvalget alene, der bestemmer retningen. Vi har allerede inviteret til et orienterende møde i slutningen af november.

Motto 2017

Og dermed er vi nået frem til beretningens højdepunkt, nemlig næste års motto.

2017 er 500-året for reformationen. Skal det så være emnet for de kommende årsmøder, eller kommer årsmøderne så ikke til at smage lidt for meget af kirke og forkyndelse? Det mener vi ikke. Reformationstemaet er meget mere end Martin Luther. Reformationen har også noget med tilhørsforhold at gøre, med samhørighed, udvikling, modersmål, sprog og meget andet. Alt sammen noget, der også har med mindretallet at gøre.

Vi indledte mødet i dag med at synge Sigurd Barretts nye sang til mindretallet, skrevet forud for 100-års dagen for Genforeningen 1920. Et par af linjerne vil jeg gerne fremhæve her, fordi de understreger årets motto på fremragende vis, og vi havde altså fastlagt mottoet, inden vi fik sangen, men jeg kunne bare ikke have sagt det bedre.

Sigurd starter med *"Når en stemme bli'r hørt, bli'r et menneske set i respekt for historien og alt, der er sket."* I andet vers synger vi *"Der er plads til de mange og plads til de få"* og videre *"når man rummer det men'ske, man ikke forstår"*.

Som noget af det vigtigste og vores nok fornemste opgave, som vi skal give videre til kommende generationer, formulerer Sigurd således: *"Hvis man ved, hvor man selv hører til i sit sind, kan man let lukke tanker og budskaber ind."*

At have rødder, vide hvor man står, betyder, at man ikke behøver at være bange for det nye, for forandring. Det kan tværtimod være med til at videreudvikle. Desuden skriver Sigurd til sidst, at vi *"har fremtiden liggende her for vor fod"* og at *"det er i vore hoveder, grænserne går."* I øvrigt er sangen trykt i årbogen 2016 på side 249 – så brug den endelig!

Reformation betyder at genskabe eller omdanne noget, "at forme på ny" ifølge ordbogen.

Nu vil jeg ikke komme med flere citater, men offentliggøre det motto, udvalget er kommet frem til på baggrund af ovenstående og uden at bruge ordet reformation eller reform:

De danske årsmøder 2017 Fornyelse skal der til

Fornyelse betyder ikke at kappe rødderne, altså det, der betyder fortid, historie og tradition. Men en gang imellem må man studse eller klippe nogle grene på træet, så noget nyt kan få luft, opstå og gro frem. Hvad det så kan eller skal være, vil jeg overlade til den enkelte taler ved vore årsmøder at komme med et bud på.

For at citere endnu en sang – *"thi evig stilstand er død!"* som det hedder i vers 5 af "Jeg elsker den brogede verden".

Samtidig synes vi, at mottoet hænger godt sammen med vores tanker om foreningsudvikling.

Og en fornyelse kan jeg allerede melde ud i dag, selv om den er blevet truffet helt uden kendskab til årets motto. Friluftsmødet i Slesvig flyttes fra SIF-pladsen til sportspladsen foran A. P. Møller Skolen, og optoget starter ved Slesvighus. Altså en spændende fornyelse, omend det selvfølgelig ikke er meningen, at I alle skal flytte sted for at være en del af årsmøderne 2017 og være med til at skabe mottoet.

Afslutning og tak

Afslutningsvis skal jeg nævne de delvist ændrede datoer for de næste års årsmøder:

9. - 11. juni 2017

1. - 3. juni 2018

24. - 26. maj 2019

og sidst, men ikke mindst 2020, hvor der har været udmeldt flere forskellige datoer. Vi troede, at vi var smarte og kunne fejre på SSFs 100 års dag den 26. - 28. juni 2020 og samtidig fejre årsmøde. Men just det år starter skolernes sommerferie tidligt og netop i den weekend.

Af hensyn til alle andre arrangementer i forbindelse med genforeningsfestlighederne og alle de sædvanlige hensyn, der skal tages, ligger årsmøderne 2020 i weekenden fra den 19. - 21. juni 2020. Datoerne kan læses på nettet ret snart.

Så er vi nået frem til punktet **TAK**.

Der skal først og fremmest lyde en stor tak til alle medvirkende ved årsmøderne 2016 og til alle dem, der gæstede Sydslesvig i løbet af weekenden.

Tak til hele embedsværket, der virkelig har ydet en kæmpe indsats for at få årsmøderne til at fungere så gnidningsfrit som muligt. En særlig tak til vores kulturkonsulent Nina Lemcke. Tak til Katrin, Gaby, Jette, Lisbeth og Bernd for al jeres arbejde og den fantastiske opbakning, I har ydet til udvalget.

Særlig tak til Bernd for de sidste mange års gode samarbejde, for flotte årsmødeudgaver af KONTAKT og alt muligt andet, hvor vi har kunnet trække på dig og din ekspertise. Din

fornyelse 2017 er, at du ikke skal på arbejde i årsmødeweekenden, men kan nyde den som helt almindeligt medlem af mindretallet – og pensionist ☺. Så jeg håber, vi ses.

Tak til generalsekretær Jens A. Christiansen i forhold til debattmødet og invitationerne og kontakten til det officielle Danmark.

En særlig tak til udvalget for gode og konstruktive møder.

I har kunnet læse i KONTAKT, at Helle Wendler af private grunde ønsker at stoppe - tak for din indsats, Helle. Vi håber, at vi kan finde et nyt udvalgsmedlem, gerne fra Vestkysten, så vi er geografisk godt fordelt. Resten af udvalget står til rådighed og tager gerne imod genvalg, hvis det er ønsket.

Tak, fordi Sydslesvig rager jer alle!

Vel mødt i weekenden den 9. - 11. juni 2017.

Det var mine ord, altid en lang tale, men det kan ikke gøres kortere.

9. Drøftelse af beretningerne

Mødelederen gør opmærksom på, at beretningerne fra Teater- og koncertudvalget, Kulturudvalget og fra Årsmødeudvalget kun skal tages til efterretning, idet de allerede er blevet godkendt af hovedstyrelsen.

I en efterfølgende drøftelse af beretningerne kommer der forslag om en sammenlægning af Kulturudvalget og Teater- og koncertudvalget. Desuden er der ønske om en mere fleksibel og gennemskuelig teaterabonnementsordning.

10. Tema til debat: Foreningsudvikling

Til dette dagsordenspunkt foreligger et bilag i form af syv spørgsmål til foreningsudvikling, som SSFs oprettede tænketank havde udarbejdet og formuleret i forhold til

- Samarbejdet på tværs
- Sydslesvig-kanon
- Synlighed
- Vision – Mission
- Sprog og kultur

Udfordringen er at fremtidssikre mindretallet som et både bevidst og åbent dansk nationalt mindretal i et grænseland med flydende sprog- og kulturgrænser. Derfor er der behov for en grundlæggende debat om mindretallets nationale og mindretalspolitiske selvforståelse og ståsted.

De følgende spørgsmål er tænkt som udgangspunkt til en diskussion om SSFs opgaver:

1. Hvilke kulturtilbud ønsker du i dit nærområde?
2. Hvilke SSF-tilbud gør du brug af uden for dit eget distrikt?
3. Hvad skal der til for, at du føler dig veltilpas i din kulturforening?
4. Hvordan kan SSF fremme det danske arbejde i lokalområdet?
5. Hvordan kan SSF være med til at styrke kendskabet til "Danmark i dag" og til det danske sprog?
6. Hvordan kan SSF gøre Danmark synlig i Sydslesvig? Og Sydslesvig i Danmark?
7. Hvad mener du hører med i en Sydslesvig-kanon?

Byformand Preben Kortnum Mogensen kommer som ordstyrer med et kort oplæg om behovet for fornyelse. Han opfordrer de delegerede til at komme med deres forslag om, hvorledes foreningslivet og kulturtilbudet kan videreudvikles og deres idéer om, hvordan de fremover forestiller sig en mere tidssvarende kulturel mindretalsorganisation.

Det gælder om at være sammen om initiativer på tværs af distrikts- og amtsgrænser. Det er meget vigtigt at få de unge med og give dem lov til at være en væsentlig del af forandringsprocessen. Samarbejdet henover distrikternes grænser praktiseres for sjældent. Her skal distrikterne blive bedre til at invitere nabolaget med til arrangementerne.

Samarbejdet skal også styrkes i forhold til alle andre relevante mindretalsforeninger og organisationer, ikke mindst med Skoleforeningen og SdU. En lokal, fælles arbejdsdag, som alle foreninger deltager i, kan være en mulighed, der kan fremme det gode samarbejde.

Der skal være plads til, at ideer kan afprøves. Ingen skal lægge bånd på sig selv, men have mulighed for at tænke frit og tænke højt.

Der bliver ytret kritik af, at tænketanken, som skal udvikle vores forening, er for snævert sammensat. Man ønsker en tænketank med en repræsentant fra hvert amt og ikke som nu, kun fra fire amter. Fornyelse skal komme fra basis, og det er vigtigt, at basis inddrages i drøftelserne af fornyende tiltag i foreningens struktur.

I debatten bliver der udtrykt ønsket om at videreudvikle SSFs hjemmeside og satse mere på de sociale medier for at styrke kommunikationen med vore egne medlemmer, men også med Grænseforeningens lokalafdelinger. Endvidere er der ønske om at kunne finde interessegrupper online. Der bliver også nævnt idéen om at oprette en debatblog, hvor medlemmerne kan fremføre forslag til nye kulturtilbud eller kulturpolitiske holdninger.

Debatten gør det klart, at internettet byder på mange hidtil uudnyttede muligheder både som mødested og som et redskab til at videreudvikle venskabsforbindelserne på tværs af landegrænsen og et instrument, der kan styrke kendskabet til det aktuelle Danmark og det danske sprog.

I det grænseoverskridende samarbejde ser man muligheden for at komme hinanden mere ved og et potentiale til sammen at kunne arrangere større og nye arrangementer på baggrund af et større fællesskab.

Der arbejdes videre med foreningsudvikling i hovedstyrelsen, amterne og distrikterne.

P a u s e

Landsmødet suspenderes igen vedr. overrækkelsen af Oberst H. Parkovs Sydslesvigpris og for at give flere gæster mulighed for at overbringe en hilsen.

Overrækkelse af Oberst H. Parkovs Sydslesvigpris

Laudatio til prismodtageren fra SSFs formand Jon Hardon Hansen: Det er mig en stor glæde og en stor ære at måtte motivere, hvorfor en sydslesvigsk ildsjæl bliver betænkt og hædret for en lang, pligtvillig, trofast og engageret indsats inden for det danske mindretal.

Og vi kan vel ikke være andet end taknemmelige for, at der stadig findes mennesker som Hans-Heinrich Pauly, der som den stille slider han er, i dag på SSFs landsmøde her i Husum modtager Oberst H. Parkovs Sydslesvigpris 2016.

Hans-Heinrich, du er her i Husumhus på hjemmebane. Det er din amtsstyrelse her i amtet, der har indstillet dig til hædersprisen. Men du er også på hjemmebane forstået på den måde, at du i ikke mindre end 31 år har siddet i en distriktsbestyrelse her i Husum enten som bisidder eller formand eller som nu som kasserer for Husum stordistrikt. Derudover har du også siddet i Husums amtsstyrelse, og du har en overgang repræsenteret dit amt i hovedstyrelsen. Til trods for dine mange år i distriktsbestyrelsen og dit solide engagement dér, har du tilsyneladende ikke blokeret for de nødvendige strukturforandringer her i byen. Du har været med til at skære de forhenværende fire distrikter i den grå by ved havet ned til to. Og du har været med til at lægge de to tilbageværende distrikter sammen med distriktet Nordstrand i 2004 til et stordistrikt, som du er kasserer for. Det fortæller noget om, at du ikke er den, der holder fast i det gamle og gør, som du plejer, men du er klar til også at gå med tiden og tilpasse strukturerne til den tid, vi lever i. Med andre ord: du er omstillingsparat og ikke blind for at se i øjnene, at vilkårene at være forening på, forandrer sig med tiden. Du er en mand til foreningsudvikling.

Man kan ikke se det, hvis man ikke lige ved det. Du er 78 år, men du ligner en mand, der er endnu ikke er gået på pension. Du er dog pensionist. Men selvom du er det, er du ikke holdt op med at drive snedkervirksomhed. Det nyder tilsyneladende Husumhus og dermed SSF godt af. Tak for det.

Hans-Heinrich, jeg håber, at din lyst og din vilje til at engagere dig i det frivillige danske arbejde her på vestkysten vil være til stede i mange år endnu. Du øser ud af dine erfaringer til gavn for foreningen og de nyvalgte distriktsbestyrelsesmedlemmer. Og det gør du uden at optræde på en alfaderlig jeg-alene-videmåde.

Jeg ønsker dig alt godt, et godt helbred og glæden ved at virke som snedker og foreningsmenneske for den danske sag her på Vestkysten. Stort tillykke med Sydslesvigprisen. Den er dig vel undt, og den er velfortjent.

Hans-Heinrich Pauly får stående bifald fra forsamlingen.

Formand for Oberst H. Parkovs Mindefond, Niels Henriksen: Det er mit privilegium som formand for Oberst H. Parkovs Mindefond at overrække dig, Hans-Heinrich Pauly, denne beskedne kuvert, som indeholder SYDSLESVIG-PRISEN, som du så fuldt ud har fortjent. Tak for din indsats!

Vi to er jo lige gamle – du og jeg – så det er masser af godt arbejde i os endnu, også i fremtiden! Og så håber jeg, at vi kan forny os. Tillykke med prisen!

Repræsentant for Socialistisk Folkeparti, Henrik Boye: Jeg takker for invitationen. Det er første gang, jeg er her, men det er ikke, fordi jeg ikke kender mindretallet. Jeg bor og arbejder i den del af landsdelen, der ligger på den anden side, dér, hvor man bliver stoppet af nogen med rygmærker på. Derfor kender jeg lidt til mindretallet, og jeg kender også til mindretallet nordfra, som jeg faktisk arbejder mest med. Jeg tilhører ikke det tyske mindretal, men fordi jeg bor i Aabenraa, arbejder jeg tit med det. Som SFer ved jeg også, at samarbejdet med de to mindretal er utrolig vigtigt i forhold til mangfoldigheden. Her i Sydslesvig findes der danskere, frisere, tyskere og skiltene står på to forskellige sprog. Det giver problemer nord for grænsen. Det kan jeg ikke forstå. Men jeg kan se den tendens - og det synes jeg - skræmmer lidt som SFer – der er i at gøre denne landsdel og landsdelen nord for grænsen til et udkantsområde ved at lave grænsekontrol og diskussion af offentlige politikere nord for grænsen, som siger, at vi skal lukke grænsen. Det betyder også, vi lukker grænsen til jer, og det synes jeg, vil være en katastrofe for danskheden både nord og syd for grænsen. Hvis man vil det, som nogle politikere siger, udbygge grænsekontrollen og lukke grænsen, ville det være en katastrofe ud over alle grænser.

Som SFer synes jeg også, at det længe har været en katastrofe i denne debat, at I blev kritiseret, da I gav som danskere syd for grænsen gav udtryk for jeres mening omkring grænsekontrollen. I benytter jer bare af jeres ytringsfrihed og bliver så kritiseret for det. Det kan jeg ikke forstå, fordi nogle nord for grænsen må godt sige, at det er et problem med grænsekontrollen, men I må ikke sige det. Men det vil vi som SF bekæmpe og pege på hver gang, når I bliver begrænset i jeres ytringsfrihed og i jeres holdninger til det, der foregår nord for grænsen, som faktisk berører jer. Vi skal blive ved med at bevare kontakten til jer, og vi skal blive ved med at styrke samarbejdet. Jeg synes, det var en god sætning – og den tænker jeg faktisk lidt på i forhold til min svigermor, som er polak og som ikke taler et ord polsk mere, fordi hun er oppe i årene. Det med at kunne det danske, det er ikke statisk. Sprog ændrer sig. Sprog ændrer sig også syd for grænsen. I skal hele tiden følge med udviklingen. Og det fornemmer jeg, I gør på forskellige måder i forskelligt tempo, og det skal I ikke ændre. I skal ikke gå hurtigere end benene kan følge med. Det, synes jeg, er positivt, og det, synes jeg, var noget, man lærte under landsmødet her, som jeg lærte. I går ikke hurtigere end kredsene og amterne kan følge med, fordi så mister I fodfæstet.

Nu bliver det jo nok mig, der kommer til at tage til det næste årsmøde. Og jeg glæder mig faktisk til at se så mange som mulig af jer igen og så håber jeg, at nogle af de problemer, som jeg oplever, at grænsekontrol og lukkede grænser giver jer, fordi jeg kan opleve politisk nord for grænsen, at samarbejde er til hæmme, hvis man tænker nytænkning. Jeg kan se, vi diskuterer kollektiv trafik, som er mit fagområde i den by, hvor jeg kommer fra, der giver det problemer. Man får problemer i forhold til sygehusene, man får problemer i forhold til andre beredskab. All de ting, jo mere man nord for grænsen taler om grænsekontrol og lukkede grænser, jo større problemer får vi omkring samarbejde. Jeg kan opleve i forhold til samarbejdet her, at der er nogle, der begynder at kigge sydpå, der er nogle, der nordfra

kigger nordpå, og jeg synes, det vil være en katastrofe for den samlede landsdel hernede. Jeg ønsker jer fortsat et godt landsmøde og jeg håber, vi ses alle sammen til næste år.

Formand for Danmarks-Samfundet, Erik Fage-Pedersen: Når jeg nu kommer med et flag i hånden, er det ikke fordi jeg inviterer til børnefødselsdag, men blot for at sige, at jeg er fra Danmarks-Samfundet. Allerførst tusind tak, fordi Danmarks-Samfundet atter i år er blevet inviteret med til landsmødet. Det er vi meget glade og beærede over. Vi sætter meget stor pris på det tætte og gode samarbejde, vi har med Sydslesvigsk Forening, ikke kun i forbindelse med årsmøderne, men også i det daglige arbejde. Dette samarbejde er blevet yderligere udviklet, efter at Annette Neumann er blevet et særdeles aktivt og skattet medlem af Danmarks-Samfundets Landsledelse.

Vi er meget glade for, at vi hvert år må deltage i årsmøderne. Det giver os en perfekt lejlighed til, om jeg så må sige, at vise flaget og få talt med mange gæster på vore stande. Vi er som noget nyt begyndt med at have lokale medlemmer af Danmarks-Samfundet med på standene. Det har helt givet været en stor succes, som vi vil følge op på i de kommende år.

Det tætte samarbejde udmønter sig blandt andet i, at vi i de sidste 20 år har haft den fornøjelse at uddele 32 faner og over 70 flag til foreninger og institutioner i Sydslesvig. Så derfor er det en varm og velment hilsen med de bedste ønsker om et godt landsmøde, som jeg kan overbringe fra Danmarks-Samfundet.

Vi har haft et travlt år. Et af de udestående problemer fra sidste år var, om vi fortsat måtte bruge den lukkede kongekrone i vort logo. Efter en del skriverier frem og tilbage samt et større detektivarbejde i blandt andet Rigsarkivet, lykkedes det at finde nogle breve tilbage fra 1912, hvori vi fik tilladelse til at sælge de små Valdemarsflag med et DS under den lukkede kongekrone i øverste stangfelt. Da vi samtidig kunne anføre, at vi har haft en tæt og ubrudt forbindelse med kongehuset siden 1937, opfylder vi de betingelser, som er stadfæstede i den ændrede bekendtgørelse om kroers, foreningers og virksomheders brug af kongekronen. Og den 22. august fik vi så den endelige meddelelse om, at vi fortsat må benytte kongekronen i vort logo.

Minister Anke Sporendonk talte om to interessante årstal, 2018 og 2020. I Danmarks-Samfundet har vi endnu et spændende årstal, og det er 2019. For det er det år, hvor Dannebrog skal fejres i forbindelse med vort nationale symbols 800-års fødselsdag den 15. juni 2019. Vi har skrevet til Statsministeren og gjort opmærksom på fødselsdagen og foreslået, at der nedsættes en arbejdsgruppe til at koordinere denne begivenhed, da Danmarks-Samfundet hverken har personelmæssige eller økonomiske ressourcer til at stå for et så stort projekt, som vi mener, bør omfatte et hovedarrangement i København, men sandelig også fester rundt omkring i riget og selvfølgelig også her syd for grænsen. Vi håber også, at de danske ambassader vil benytte lejligheden til god PR for Danmark. Det er vores intention at sørge for at sprede arrangementerne ud over hele året, sådan at de ikke kun koncentrerer sig om Valdemarsdagen den 15. juni. Indtil nu har vi fra Statsministeriet dog kun fået et henholdende svar, men vi agter, lige så snart vi har fået lidt mere styr på vores muligheder og eventuelle planer, igen at rette henvendelse til Statsministeriet, idet vi er nødt til at have nogle økonomiske ressourcer at støtte os til.

Vi har nedsat en lille intern arbejdsgruppe suppleret med medlemmer uden for Danmarks-Samfundet. Vi har holdt det første møde og har opregnet en række delprojekter, som vi nu vil bearbejde yderligere, inden vi, som sagt, vil gå videre til Statsministeriet og kommunerne. Endnu en gang tak for indbydelsen til landsmødet.

Til sidst har jeg en tilståelse: Sidste år var jeg nok lidt fræk. Da jeg skulle overbringe Danmarks-Samfundets hilsen her fra denne talerstol, snuppede jeg et flag på bordet og bragte det herop på talerstolen, for at ingen skulle være i tvivl om, at jeg kom fra Danmarks-Samfundet. Da jeg skulle tilbage til min plads, glemte jeg at tage flaget med. Og idet jeg passerede generalsekretæren, takkede han for flaget, og jeg måtte jo så indrømme, at det faktisk var et flag, der tilhørte Husumhus. Men for nu at gøre det godt igen, vil jeg gerne overrække generalsekretæren dette flag, som jeg denne gang altså selv har medbragt. Jeg vil så lade det være op til generalsekretæren selv at bestemme, hvor flaget skal stå for fremtiden.

Jeg ønsker alle et fortsat rigtig godt landsmøde.

Direktør for Dansk Skoleforening for Sydslesvig, Lars Kofoed-Jensen: Jeg er blevet bekendt med, at der ikke er tradition for, at foreningerne sender hilsener til hinanden. Nu håber jeg ikke, at Skoleforeningen vil starte en tradition med at have en ny direktør hvert år, så jeg kan berolige jer med, at dette ikke er starten på en tradition.

Jeg kan også godt høre, at jeg nærmest har begået majestætsfornærmelse. Ja, Dronning Margrethe taler et nutidsdansk. Det gør du og jeg også, men det er et gråhåret nutidsdansk, og skal vi have kontakt til de unge, så skal vi også kunne møde dem på et sprog, der svinger i deres bølgelængde. Derfor min bemærkning om Dronning Margrethes dansk.

I er faktisk nogle af dem, vi jo netop samarbejder med også om at få aktuelt sprog og kultur herved. Det samarbejde skal I have tak for, og det ser jeg frem til, vi fortsætter.

Vi er ikke den rige onkel. Skoleforeningen har mange penge, men har også sindssygt mange udgifter. Vi har også måttet spare, og det er ikke luksus, det vi har måttet spare væk. Det kan nogle af de mange Skoleforenings-ansatte, der sidder her som foreningsfolk, godt nikke genkendende til fra hverdagen. Også vi har udfordringer. Vi skal levere tidssvarende skolebygninger, og til dem hører – set med danske øjne – nu også en vidtgående digitalisering. Det kræver en kæmpe investering, og det vil være en stor fast vedligeholdelsespost i årene fremover.

Og så har vi fået området vuggestuer. Selv med de ting, vi har i gang, kan vi kun tilbyde vuggestuepladser til hvert anden af børnene i en sydslesvig-årgang. Og det er nok ikke hverdagen længere, at det kun er hvert andet etårige barn i en sydslesvig-årgang, der har et pasningsbehov. Det kræver store investeringer, også mere end vi selv kan klare. Så vi er ikke den rige onkel. Vi er – ligesom I er det – en del af den sydslesvigiske søskendeflok, og sammen kan vi bruge vores midler bedre. Vores investering omkring Vimmersbøl er et eksempel, hvor vi tror, at vi måske kan komme til at bruge vores midler bedre. Det er ikke sikkert, det bliver til noget, for det kan godt være, at der er lokale politikere, der opfatter os som den rige danske onkel eller malkeko og som vil prøve at malke en masse euro ud af os, selv om det er kommunale opgaver, vi løser. Og det vil i den sidste ende kunne spænde ben, men det er en invitation til et samarbejde. Og der vil på denne måde være masser af

invitationer, masser af muligheder for et samarbejde i årene fremover. Og det ser jeg frem til. Tak skal I have.

Landsmødet genoptages.

Mødelederen gør opmærksom på, at Sydslesvigsk Forenings årbog 2016 nu, efter Sydslesvigprisen er overrakt, ligger klar i foyeren.

11. Valg af

a. Medlemmer til forretningsudvalget (§ 10, 10.3)

I lige år vælges 1. næstformand og 1. bisidder. Desuden vælges hvert år en 1. og en 2. suppleant.

Der er 129 af 197 delegerede til stede.

- **1. næstformand:**
Foreslået er Gitte Hougaard-Werner til genvalg, og hun er villig at genopstille. Der er ikke andre kandidatforslag.

Formand Jon Hardon Hansen motiverer Gitte Hougaard-Werner.

Resultat af den skriftlige afstemning med den blå stemmeseddel nr. 2:

afgivne stemmer	125
deraf	
ugyldige stemmer	1
blanke stemmer	3
nej-stemmer	6
ja-stemmer	115

Gitte Hougaard er dermed genvalgt som 1. næstformand.

- **1. bisidder:**
Foreslået er Kirsten Futtrup til genvalg. Også hun er villig at genopstille. Der er ikke forslag om flere kandidater.

Formand Jon Hardon Hansen motiverer Kirsten Futtrup.

Resultat af den skriftlige afstemning med den blå stemmeseddel nr. 3:

afgivne stemmer	123
deraf	
ugyldige stemmer	1
blanke stemmer	2
nej-stemmer	6

ja-stemmer 114

Kirsten Futtrup er dermed genvalgt som 1. bisidder.

- 1. suppleant:

Foreslået er Kay von Eitzen til genvalg. Formand for Flensborg by Preben K. Mogensen meddeler dog på mødet, at han ikke ønsker at genopstille. Dette bekræftes af Kay von Eitzen.

I stedet for foreslår Preben K. Mogensen Lars Nielsen og motiverer ham.

Lars Nielsen er villig til at stille op. Der er ikke andre kandidatforslag.

Resultat af den skriftlige afstemning med den blå stemmeseddel nr. 4:

afgivne stemmer	123
deraf	
ugyldige stemmer	7
blanke stemmer	10
nej-stemmer	11
ja-stemmer	95

Lars Nielsen er dermed valgt som 1. suppleant.

- 2. suppleant:

Den hidtidige 2. suppleant Silke Weinzierl-Hancke ønsker ikke at genopstille. Dermed er posten vakant.

Formand for Husum amt, Jörn Fischer, foreslår Tatjana Mahmens og motiverer hende. Kandidaten er ikke til stede, men der foreligger en skriftlig erklæring fra hende om, at hun er villig til at modtage valg som 2. suppleant.

Der er ikke andre kandidater.

Resultat af den skriftlige afstemning med den blå stemmeseddel nr. 5:

afgivne stemmer	114
deraf	
ugyldige stemmer	3
blanke stemmer	11
nej-stemmer	12
ja-stemmer	88

Tatjana Mahmens er dermed valgt som 2. suppleant.

b.Udvalg (§ 10, 10.4)

I lige år vælges 3 faste udvalg: Teater- og koncertudvalget, Kulturudvalget og Årsmødeudvalget. De faste udvalg består af en formand og yderligere 4 medlemmer.

- **Formand for teater- og koncertudvalget:**

Den nuværende formand Hauke Paulsen ønsker ikke at tage imod genvalg. Amterne har heller ikke foreslået en person til denne post.

Mødelederen bekendtgør, at han imidlertid har fået et forslag om en kandidat, nemlig nuværende udvalgsmedlem Tine Bruun Jørgensen.

Formand for Gottorp amt, Petra Mohr, motiverer den foreslåede kandidat.

Formand for Rdb./Egf. amt, Anne-Mette Jensen, motiverer John Windberg. Det viser sig dog som en fejl, idet John Windberg meddeler, at han ikke er kandidat til formandsposten. Han vil meget gerne arbejde med i udvalget, men ikke som formand.

Der er ikke andre kandidatforslag.

Mødelederen foreslår valg ved håndsoprækning, men gør samtidig opmærksom på, at hvis der blot er én valgberettiget, der ønsker hhv. forlanger skriftlig afstemning, så foretages valget skriftligt.

Efter de delegeredes ønske foregår afstemningen om dette valg pr. håndsoprækning.

Resultatet er et enstemmigt valg.

Tine Bruun Jørgensen er dermed valgt som formand for Teater- og koncertudvalget.

- **Medlemmer af Teater- og koncertudvalget:**

Foreslået er: - Christiane Bodenhagen

- Tine Bruun Jørgensen

- Lene Lass

- Ellen Schütt

- John Windberg

- Natalie Aumüller

Da Tine Bruun Jørgensen imidlertid er blevet valgt som formand for Teater- og kulturudvalget og samtidig figurerer på den røde stemmeseddel, bedes de delegerede stryge hendes navn.

De nuværende medlemmer Christiane Bodenhagen, Lene Lass og Ellen Schütt er villige til at genopstille.

Som nye kandidater har Rdb./Egf. amt skriftligt foreslået John Windberg, mens Flensborg by skriftligt har foreslået Natalie Aumüller.

Der er ikke andre kandidatforslag.

Formand for Flensborg by, Preben K. Mogensen, motiverer Natalie Aumüller. Bagefter præsenterer hun sig selv.

Formand Jon Hardon Hansen motiverer hende også.

Også John Windberg får mulighed for at præsentere sig selv.

Der er ikke flere kandidatforslag.

Formand for Lyksborg-distrikt, Lise Bewernick, spørger, om det ikke er muligt at vælge 5 medlemmer, når de nu alle sammen gerne vil gøre et stykke arbejde.

Mødelederen slår fast, at de faste udvalg ifølge de nuværende vedtægter består af en formand og yderligere fire medlemmer. Derfor åbnes der formelt ikke op for, at der kan vælges flere. At man så evt. kan opfordre udvalget til at knytte andre til udvalgsarbejdet, når de ved, at der er nogle andre i Sydslesvig, som brænder for det, er op til udvalget selv.

Han gør opmærksom på, at der alt i alt er 5 kandidater til 4 poster, og beder de delegerede om at sætte maksimalt 4 krydser.

Resultat af den skriftlige afstemning med den røde stemmeseddel:

afgivne stemmer	117
deraf	
ugyldige stemmer	5
blanke stemmer	1
Christiane Bodenhagen	103
Lene Lass	76
Ellen Schütt	89
John Windberg	63
Natalie Aumüller	98

Dermed er Natalie Aumüller nyvalgt, mens Christiane Bodenhagen, Ellen Schütt og Lene Lass er genvalgt som medlemmer af Teater- og koncertudvalget.

- Formand for Kulturudvalget:

Den hidtidige formand Bjørn Egeskjold ønsker ikke at genopstille.

Flensborg by og Sydtønder amt har skriftligt foreslået Knud Ramm-Mikkelsen. Han er villig til at tage imod et evt. valg.

Der er ikke andre kandidater.

Knud Ramm-Mikkelsen motiverer sin egen kandidatur.

Mødelederen foreslår valg ved håndsoprækning, men gør samtidig opmærksom på, at hvis der blot er én valgberettiget, der ønsker hhv. forlanger skriftlig afstemning, så foretages valget skriftligt.

Efter de delegeredes ønske foregår afstemningen om dette valg pr. håndsoprækning.

Resultatet er et enstemmigt valg.

Knud Ramm-Mikkelsen er dermed valgt til formand for Kulturudvalget.

- Medlemmer af Kulturudvalget:
Foreslået er: - Bjørn Egeskjold
- Eberhard von Oettingen
- Michael Juul Olsen
- Knud Ramm-Mikkelsen

Da Knud Ramm-Mikkelsen imidlertid er blevet valgt som formand for Kulturudvalget, bedes de delegerede stryge hans navn fra stemmesedlen. Dermed er en medlemspost vakant.

1. næstformand Gitte Hougaard-Werner foreslår og motiverer Kirsten Futtrup, som er indstillet på et evt. valg.

Der er ikke yderligere forslag.

Formand for Flensborg by, Preben K. Mogensen, motiverer den foreslåede kandidat Michael Juul Olsen.

Mødelederen foreslår valg pr. håndsoprækning og en bloc, da der lige netop er 4 kandidater til 4 pladser, hvis der ikke er nogen, der ønsker hhv. forlanger skriftlig afstemning.

Det er der ikke.

Resultatet er et enstemmigt valg af alle 4 foreslåede kandidater.

Dermed er Bjørn Egeskjold, Michael Juul Olsen og Kisten Futtrup nyvalgt, mens Eberhard von Oettingen er genvalgt som medlemmer af Kulturudvalget.

- Formand for Årsmødeudvalget:
Den nuværende formand Gitte Hougaard-Werner er indstillet på at tage imod evt. genvalg.

Der er ikke andre kandidater.

Mødelederen foreslår valg ved håndsoprækning, men gør samtidig opmærksom på, at hvis der blot er én valgberettiget, der ønsker hhv. forlanger skriftlig afstemning, så foretages valget skriftligt.

Efter de delegeredes ønske foregår afstemningen om dette valg pr. håndsoprækning.

Resultatet er et enstemmigt valg.

Gitte Hougaard er dermed genvalgt som formand for Årsmødeudvalget.

- Medlemmer af Årsmødeudvalget:
Foreslået er: - Daniela Caspersen
- Hans Heinrich Johannsen
- Lars Nielsen
- Fred Witt

Der er ikke andre kandidatforslag.

Formand for Husum amt, Jörn Fischer, motiverer Daniela Caspersen.

Mødelederen foreslår valg pr. håndsoprækning og en bloc, da der også her lige netop er 4 kandidater til 4 pladser, hvis der ikke er nogen, der ønsker hhv. forlanger skriftlig afstemning.

Det er der ikke.

Resultatet er et enstemmigt valg af alle 4 foreslåede kandidater.

Dermed er Daniela Caspersen nyvalgt, mens Hans Heinrich Johannsen, Lars Nielsen og Fred Witt er genvalgt som medlemmer af årsmødeudvalget.

12. Kontingent

På hovedstyrelsens vegne foreslår formand Jon Hardon Hansen en kontingentforhøjelse til landsmødet på 2 € til 24 € for enkeltkontingentet og 37 € for husstandskontingentet. Ungdomskontingentet er fortsat 5 €.

I den efterfølgende diskussion giver enkelte delegerede udtryk for deres bekymring for, at især de ældre medlemmer vil melde sig ud af foreningen på grund af kontingentforhøjelsen. Der kommer også et forslag om at indføre en ny kontingenttype, der tager hensyn til medlemmer med en for stram privatøkonomi. Et andet forslag går ud på, at medlemskontingent for både de unge og pensionister forbliver uændret.

Formand Jon Hardon Hansen advarer imod indførelsen af endnu flere kontingenttyper, men foreslår, at distrikterne selv kan tage affære, hvis der er behov for at støtte enkelte medlemmer, som ikke er i stand til at betale det nye, forhøjede kontingent. Disse medlemmer kan altid henvende sig til deres distriktsbestyrelse for at finde en løsning.

Efter de delegeredes ønske foregår afstemningen pr. håndsoprækning.

Med 3 afholdelser vedtager landsmødet kontingentforhøjelsen for enkeltkontingentet på 2 €

til 24 € og for husstandskontingentet på 2 € til 37 €. Ungdomskontingentet er fortsat 5 €.

13. Dato for næste års landsmøde

På forretningsudvalgets vegne foreslår formand Jon Hardon Hansen, at landsmødet 2017 finder sted lørdag den 11. november på Husumhus.

14. Eventuelt

Med hensyn til Christianslysts hårdt pressede økonomiske situation kommer der et forslag om, at alle sydslesvigere, der finansielt er i stand til det, støtter Christianslyst med 50 €. Denne håndsrækning ville også være et godt signal over for Danmark, nemlig, at vi syd for grænsen er villige til at yde noget selv.

Der er ikke flere bemærkninger.

Mødelederen nedlægger sit hverv og takker for forholdsvis god ro og orden.

Formand Jon Hardon Hansen takker mødelederen for velgennemført ledelse af landsmødet med tre flasker vin.

Dernæst ønsker han alle gen- og nyvalgte medlemmer til lykke med valget og takker de afgåede medlemmer. De tilstedeværende får overrakt en blomsterbuket.

Landsmødet afsluttes med endnu en gang at synge Sigurd Barrets sang: "Man må trække en grænse".

Flensborg den 6. februar 2017

JAC/gb

Jens A. Christiansen
Mødeleder og protokolfører

PROTOKOL 2016

Sydslesvigsk Forening
Norderstr. 76
24939 Flensburg
Telefon +49 461 144 08-0
www.syfo.de